Q. D. B. V.

DISSERTATIONE INAVGVRALI,

Differentias iuris Romani & Germanici in SVCCESSIONE CONIVGVM ET DISSORTIVM LIBERORVM,

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

SERENISSIMO REGIAE DOMVS PRINCIPE AC DOMINO,

CAROLO,

PRINCIPE PORVSSIAE, CETERA,

In Fridericiana,

PRAESIDE

D. IOANNE PETRO Ludewig/*ICto,*

REGI A CVRIALIBVS CONSILIIS, PROFESSORE IVRIVM ET HISTORIARVM ATQVE MAGDEBVRGICI TABVLARII ARCHIVARIO,

PRO DOCTORIS PRIVILEGIO,

rite consequendo,

RESPONDEBIT

IOANNES WILHELM. BLECHEN,

ALTENA WESTPHALVS,

DIE IV. MENSIS OCTOBR. CIϽ IϽCC XIV.

HALAE VENEDORVM

Litteris CHRISTOPH. ANDREÆ ZEITLERI, Acad. typ.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

ILLVSTRISSIMO S. R. I. COMITI

AC DOMINO,

MAVRITIO CASIMIRO,

S. R. I. COMITI IN

BENTHEIM,

TEKLENBVRG, STEINFVRT
ET LIMBVRG: DOMINO IN
RHEDA, WEVELINGHOVEN,
HOYA, ALPEN, HELFENSTEIN:
ADVOCATO HEREDITARIO
COLONIENSI, CETERA,

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO,

D. D. D.

ILLVSTRISSIME S.R.I. COMES,
DOMINE CLEMENTISSIME,

EA PATRIS TVI, memoriae inter principes & comites imperii Germanici gloriosae ac immortalis, in genitorem meum sunt merita, ut ueniam mihi omnino a TE pollicear, DOMINE CLEMENTISSIME, quod opusculo huic fulgentissimũ nomen tuum prae-

praepoſui, horum beneficiorū & clientelae heres, qua GENTI TVAE nos aeternum obſtrictos ſentimus. IPSE enim principio parentis mei in iuris arte uſuque uires, ſi quae ſunt, in *orandis cauſis* explorauit; mox uoluit, ut ei eſſet a *conſiliis*; demum iudicio curiali, quod Limburgi habetis, eum praefecit *rectorem*. Ita a primis munerum ciuilium gradibus eundem traduxiſtis ad ſupremum, in quo etiamnunc perſiſtit. Mortuo certe heroe glorioſiſſimo, illuſtriſſima uidua, CHRISTIANA MARIA, a LIPPIANIS comitibus oriunda, continuauit gratiam, quam noluit cum obitu mariti emori & interire. Ex quo enim, TVTORIO nomine, gubernacula tenet publicae rei ueſtrae: ILLA non ſolum patrem meum in priſtina ſparta reliquit, ſed etiam multis adauxit nouis generibus beneuolentiae. Erigor itaque ad hanc ſpem, fore, ut indulgentiam, qua parentem meum fouiſtis, etiam in

me

me continuetis, ſi non uirium ſtatim paternarum, obſequii tamen fideique, uobis probandae, heredem. Sexennium eſt, ex quo, iurisprudentiae diſcendae ergo, me contuli in Academias, primo *Colonienſem*, deinde *Ienenſem*, poſt in *Fridericianam*, ut curſum, quem in primis incepi, abſoluerem in ultima. Viſum eſt illuſtri Iureconſultorum ordini, ut, poſt examina, quibus me in iuris ſtudio ſubieci, in forenſium controuerſiarum prodirem inauguralem arenam. Elegi hoc fine argumentum, quod non in legibus tantum Latii uerſatur: ſed etiam in quotidiano curiarum Weſtualiae noſtrae uſu. Ceterum, uti praecipuo mihi in ſtudiis meis loco poſui, quo meliorem me patriae redderem, dignum olim TVA, DOMINE, indulgentia: ita precibus meis a ſupremo NVMINE contendo, ut in uirtutis & gloriae auitae ſtudiis doctrinisq;, DOMINE CLEMENTISSIME, efflo-

effloreſcas atque gentis TVAE, in Germaniae comitibus primariae, illuſtriſſima maiorum TVORVM nomina adaeques, aut ſuperes, DEO DVCE, gloriamque eorum multis numeris adaugeas. Inter comites Germaniae uniuerſae paucos reperimus, qui TVAM gentem, ſi uetuſtatem illius, ſi gloriam rerum geſtarum, ſi fœderum, maxime connubialium dignitatem, ſi alia plura cogitamus illuſtrium familiarum lumina, poſſit aequare. Numerauit maiores TVOS inter proceres primi ordinis in Germania aeuo iam Carolingorum Hachenbergius. Qua origine maiorem non habet Germanicum imperium. Deinde in TVA non ſolum gente uxores offendimus maximorum Europae principum: ſed, qui callet TVAE domus hiſtoriam, illum fugere non poteſt, quod maiores TVI a ſanguine oriundi ſint comitum PALATINORVM & HOLLANDIAE principum potentisſimorum, quorum memoria

moriam in comitibus BENTHEIMENSIBVS, ceu posteris indubiis, superesse scimus etiamnunc. Et, si iuribus gentilitiis respondissent fortunae, haud dubie in nominibus titulisque VESTRIS numeri essent plures longeque ampliores. Sed habent sua fata gentes dandumque est hoc aeterni numinis prouidentiae, in cuius rationibus euentisque est acquiescendum. Sunt tamen haec, quae excitare non solum possunt & acuere uirtutem TVAM excelsique ingenii TVI uim: sed iubent etiam spem habere certissimam, fieri posse, vt, quae olim tempora VESTRIS parum prospera fuerunt, inposterum sint aequiora & rependant, quae desideratis, cum inuidendis auctibus & incrementis. Haec uota nuncupat

Illustrissimo nomini tuo

HALAE VENEDOR.
PRIDIE CALENDARVM
MENSIS OCTOBRIS.
ANNO CIↃ IↃCC XIV.

obsequio cultuque
addictissimus humillimusque cliens
IOAN. WILHELM. BLECHEN,
ALTENA WESTPHALVS.

DISSERTATIO INAUGURALIS,
de
SUCCESSIONE LIBERORUM
EX MATRIMONIIS DIVERSIS,
zusammen gebrachter Kinder/
EX USU CURIARUM WESTPHALIAE.

CAP. I.
de SUCCESSIONIS
definitione atque diuisione.

§. I.

Uccesſio eſt vel *perſonarum* vel *rerum*. *Hæc* eſt, quando res ſuccedit in locum rei, uti dicere ſolemus, quod in univerſalibus pretium ſuccedat in locum rei, vel res in locum pretii, *L. 22. ff. de heredit. petit. L 70. in fine ibique* BRUNNEM. *num. 6. ff. de leg. 2.*, ſecus tamen ac in ſingularibus, ubi pretium in locum rei non ſuccedere dicitur, STRYK. *in quæſt. feud. quæſt. 26. de feud. Impropr. vid. Barboſa locupl. l. 6. 14 cap. 97. ax. 6. & argum. §. 6. Inſt. de legat.* *Illa* eſt, quando perſona intrat in locum & jus alterius, *cap. 46. de R. J. in 6to*, quæ iterum dividitur in *univerſalem*, & *ſingularem* & dicitur hæc, quando quis titulo ſingulari in locum & jus alterius intrat, v. g. titulo emptionis, donationis, legati &c. *l. 5. ff. pro emptore.* Quæ ſucceſſio eſt & manet ſingularis, licet univerſitas, v. g. hereditas per eam transferatur. Hinc non transfert onera perſonæ, *l. 2. Cod. de heredit. vendit.* ſed bene onera ipſi rei inhærentia, *arg. princ. J. de uſufr.* Quia non repræſentat ſucceſſor ex tali titulo per-

Succesſio 1) rerum

2) perſonarum.

a) ſingularis,

ſonam

ſonam auctoris ſui, quemadmodum in ſucceſſione univerſali fieri aſſolet. Ad hanc ſucceſſionis ſingularis ſpeciem etiam referri poteſt ea, quæ fit per electionem, in caſibus, ubi onera & commoda honori collato cohærentia in ſucceſſorem derivari dicuntur. Licet enim ſuc-

qui non obligatur ex facto antecesſoris.

ceſſor hic in munere non teneatur ſolvere debita prædeceſſoris ſui, niſi ad id ſe obligaverit, illud tamen, quod in officii utilitatem impenſum & pro regiminis neceſſitate atque incremento ſeu ad uſum publicum contractum, præſtare tenetur PERETZ *ad titul. Cod. de decur. n. 14. & 15.* HAHN. *ad Weſenb. de Conſtitut. Princip. n. 2. verb. Princeps ſucceſſori:* uti & debita a prædeceſſore non exacta exigere, *l. 3. ibique* BRVNNEM. *n. 5. cod. de ſuſceptor.* Quemadmodum in aliis etiam commodum ſentit. Et in ſpecie illud, quod principi legatum, eo ante diem cedentem defuncto, ſucceſſori ex ratione, quod magis id dignitati, quam perſonæ relictum eſſe cenſeatur, deberi, docet *text. in l. 56. ibiq;* BRVNNEM. *ff. de leg. 2.* ubi idem eſſe tradit *n. 2.* ſi privato ſub nomine dignitatis quid legatum ſit.

b) universalis ſucceſſio.

§. 2. Illa ſc. *ſucceſſio univerſalis eſt*, quando quis ſuccedit alteri titulo univerſali, v. g. inſtitutionis teſtamentariæ vel ab inteſtato vel per arrogationem. Et deſcribi poteſt, quod ſit tranſitio in univerſum jus alterius, *l. 11. ff. de diverſ. tempor. præſcript.* ubi ſucceſſor omnia onera & commoda perſonæ defuncti inhærentia in ſe transfert & illum ita repræſentat, atque ſi ille ipſe eſſet, in cujus locum ſucceſſiſſet, v. g. defunctum ita hæres repræſentat, ac ſi in ipſo viveret defunctus, ut non errare mihi videar, ſi dicam *heres eſt defunctus* iuris fictione idem operante, quod præſtare ſolet veritas.

§. 3. Iu-

§. 3. Iure Romano ſuccesſio hæc univerſalis non poterat quibuslibet modis fieri, ſed publicis legibus certi & ſolennes modi erant conſtituti deferendæ & adimendæ hereditatis. Tales erant *teſtamentaria* diſpoſitio & ſuccesſio *ab inteſtato*, quos transgredi non licebat, *L. 88. ff. de pact. & l. 27. ff. de R. J.* Hinc *pactis de futura ſuccesſione viventis regulariter* non licebat diſponere, utpote quæ haberent votum captandæ & parandæ mortis, *l. 25. ſi majores C. de transact.* & liberi non eſſent pactionibus a reverentia & obſequiis parentibus debitis revocandi, quod per ejusmodi pacta fieret, quibus liberi futuræ ſuccesſioni renunciaſſent. Quapropter compilatores juris Romani pacta hæc contra bonos mores adeoque illicita eſſe arbitrati ſunt, *l. 61. ſtipulatio ff. de V. O.* Sed quia votum illud non ex pacto ipſo proficiſci ſolet, ſed per accidens & ex hominum malevolentia, noſtris moribus a iure hoc Romano receſſum & uſu atque conſuetudine, reipublicæ coæva, receptum eſt, ut pactis quoque hereditas detur & acquiratur. Quæ ſuccesſio extraordinaria & anomola dicitur & tertium genus heredum conſtituit, qui *conventionales* vocantur, COTHM. *vol. 4. reſp. 44. num. 37. & ſeqq.* STRUV. *Syntagm. Jur. Civ. exercit. 38. th. 47. ibique* MULLER. *in not.* STRYK. *de Cautel Contract. ſect. 3. cap. 8. §. 26. in ration. decid. & in reſp. ad rat. dubit. 3. ibique extat* HAHN. *ad Weſenb. de heredit. petit. n. 3. & diſſert. de jure rerum concl. 26.* VINN. *de pact. cap. 19. n. 3.* GROENEWEG. *de legib. abrog. ad tit. Cod. de pact. num. 3. & 4.* MUSCUL. *de ſucceſſ. anomal. membr. 1. claſſ. 1. concluſ. 3. n. 38.* Atque hæc pacta ſive acquiſitiva ſive renunciativa ſive conſervativa & diſpoſitiva ſint, moribus Germaniæ a multis ſæculis invaluiſſe, adeo certum eſſe tradunt, ut

Quæ Germanico *iure fit etiam per* pacta, *quod nefas apud* Romanos.

ei, qui contra hæc ſcholaſtice diſputat, ignoſcendum & condolendum potius eſſe velint, quam quæ qnotidiana ſunt, non didicerit, & ius fori, in quo verſatur, ignoret STRYK. *de ſucceſſ. ab inteſt. diſſ. 8. cap. 12. §. 36. poſt* COTHM. *ibidem citatum. item d. diſſ. 8. cap. 1. §. 5.* ubi dicit, pacta hæc ſucceſſoria de viventium hæreditate Germanos ante jus Romanum, in germaniæ tribunalibus introductum celebraſſe, eaque etiam poſt illa tempora vim ſuam retinuiſſe atque hodie non obſtante iuris Romani diſpoſitione frequentari, iisque hæreditates quotidie deferri, *vid. quoque idem in uſu modern. pandect. tit. de pact. §. 13. & ſeqq.* Sed ſatis de *ſynonomia definitione*, & *diviſione* ſucceſſionis.

CAP. II.
de LIBERORVM
definitione ac diuiſione.

§. 1.

Liberorum adpellatio ſenſus laxioris

Liberorum nomine continentur non tantum filii & filiæ, ſed etiam nepotes, neptes & conſequenter reliqui deſcendentes *l. 220. ff. de V. S. §. ult. Inſtit. quib. teſtam. tutor.* etiam Poſthumi *l. 5. ff. de oper. l. 16. l. 1. §. fin. ff. de leg. præſt.* Qui omnes aut *legitimi* & *naturales* ſimul ſunt, aut legitimi tantum aut naturales tantum aut denique *legitimati*. *Legitimi* & *naturales* dicuntur, qui ex juſtis nuptiis procreantur, *princ. J. de patr. poteſt.* & ſunt vel in patria *poteſtate* conſtituti vel *emancipati*. Cui emancipationi hodie comparari ſolet multis in locis recepta *liberorum ſeparatio*, die abſonderung oder abfindung der Kinder / quando liberi, certa bonorum parte

Diviſio 1. a) legitimi & naturales

Loco emancipatorum die Abſonderung.

tê constituta, ab ulteriori successione parentum excluduntur, STRYK. *in usu modern. pand. tit. de adopt.* §. 25. legitimi tantum sunt *adoptivi*, quos non natura immediate liberos facit, sed lex, quæ naturam imitatur, *l. 1. §. 1. & l. 43. ff. de adopt. l. 23. ff. de lib. & posth. hæred. instit.* iique iterum duplicis generis adoptiui in specie ita dicti & arrogati, *l. 1. & tot. ff. & inst. de adopt.* iisque hodie non omnino dissimiles liberi per parificationem seu unionem prolium assumpti, quam modernis moribus in locum adoptionis successisse asserunt, GAIL. *lib. 2. observ. 125.* WEHNERI *observ. practic. voc.* Einkindschafft. quanquam adoptationum iura in toto ab usu non recessisse testetur STRYK. *in usu mod. pandect. dict. tit. de adopt. §. 1. & seqq.* Et licet per liberos *naturales*, quotiescunque adoptiuis in specie opponuntur, intelligantur illi, qui ex iusto matrimonio sunt nati, *princ. Inst. ibique* HOPP *in Comm. inst. de adopt.* alio tamen in sensu naturales legitimis in genere oppositi dicuntur illi, qui ex concubina nati, & in genere etiam spurii atque omnes, qui ex legitimo matrimonio nati non sunt. MEYER. *in Colleg. Arg. lib. 25. tit. 7. th. 7.* BRVNNEM. *ad l. 23. ff. de stat. hom.* STRVV. *Syntagm. iur. ciu. exercit. 3. th. 47.* Denique *legitimati* dicuntur, quando liberi hi naturales fiunt legitimi vel per subsequens matrimonium vel per rescriptum principis vel per oblationem curiæ, qui tamen ultimus modus in republica nostra non obtinet, STRVV. *d. loc. th. 46. & seqq.*

b) legitimi tantum.

Loco adoptionis die einkindschafft.

c) naturales tantum.

d) legitimati.

§. 2. Porro liberi *naturales* & legitimi sunt vel ex eodem matrimonio nati seu fratres & sorores ex utroque parente coniuncti coniunctæve, quos vulgo germanos Brüder und Geschwister von voller gebuhrt oder

DIVISIO II. liberi 1) ex matrimonio eodem von voller

geburt Geſchwiſter. der beyden banden appellant: aut ſunt nati ex diuerſis matrimoniis ſeu non utrimque coniuncti, ſed vel per

2) ex diuerſis matrimoniis halb geſchwiſter unum duntaxat parentem ſcilicet vel per patrem, qui conſanguinei, vel per matrem, qui uterini vocantur: vulgo Halb-Brüder/ Halb-ſchweſter / Stieff Brüder/ Stieff-geſchwiſter BESOLD. *in theſ. practic. voc.* geſchwiſtrigte. De quorum *liberorum ex diuerſis matrimoniis procreatorum ſucceſsione* ipſa iam videndum. Hæc enim, vt ſupra iam modo attigimus, defertur vel mediate per *factum* hominis ejusdemque diſpoſitionem, ex conuentione aut teſtamento ſeu vltima voluntate dependentem vel immediate a *lege*, quae proinde legitima in ſpecie dicitur. Ita tamen ut, deficiente ſucceſſione teſtamentaria ſeu pactis, non inde ſtatim ſequatur, quod præciſe ad ordinem ſucceſſionis legibus *ciuilibus* præſcriptam ſit recurrendum, ſed, uti in aliarum cauſarum deciſionibus uſu venit, primum ad *conſuetudinem ſeu ſtatuta loci*, poſt ad conſtitutiones *prouinciæ* & demum ad iura imperii reſpici debeat, licet interim conſuetudinaria illa vel ſtatutaria ſucceſſio ad legitimam quoque pertinere dicatur, STRYK. *de ſucceſſ. ab inteſt. diſſ. 1. cap. 1. §. 19.*

Propoſitio argumenti.

CAP. III.
de ſucceſſione liberorum uniuerſim.

§. 1.

Liberorum ſucceſio naturalis.

IN genere autem de liberis ſciendum, quod ii ex naturali ratione quaſi ex lege quadam tacita ſuccedant, MVLLER *ad Struv. Synt. iur. civ. exerc. 32. th. 25. lit. A.* ſeu quod illos naturæ ſimul & parentum commune votum ad

ad successionem vocare dicatur, ut *habet textus in l. 7. in fin. ff. si tab. testam. null. ext.* ipso etiam S. Apostolo in epistola *ad Rom. 8. v. 7.* ita concludente, *si filius est, ergo & hæres*, ita tamen, ut licet hi plane etiam in vita parentum rerum paternarum quodammodo domini existimentur §. 2. *I. de hæredit. qualit. & differentia*, non tamen exinde libera parentibus super rebus suis disponendi & testandi facultas adempta sit, dummodo liberis legitima ab intestato debita relinquatur. Circa quam ingens doctorum conflictus est; an ea statuto vel consuetudine prorsus tolli aut saltem minui possit? quo de videri possunt, GAIL. *lib. 2. obs. 122.* FACHINÆUS *lib. 4. controv. iur. cap. 32.* HARPR. *ad §. ult. I. de inoffic. testam. n. 36. & seqq.* Vbi multos authores in utramque partem citat. *est tamen*
Et licet propter naturalem causam illa debeatur, non *positiui iu-*
tamen idcirco eam *iuris naturalis* esse, sed *ciuilis*, ideoque *ris eorun-*
non solum mutari & minui; sed & alio iure ciuili tolli *dem legiti-*
& funditus eradicari posse, verius puto cum PEREZIO *ad* *ma.*
tit. Cod. de inoff. testam. num. fin. ZOESIO *ad dict. tit. ff. n. 109. & aliis ad Cod. eod. tit. quæst. 13. ab* HARPRECHTO *dicto loc. citatis.* Qua scilicet est legitima, non qua vitæ subsidia aut alimenta necessaria continet, siquidem hoc casu obligatio naturalis subest, quæ est immutabilis, STRYK. *de success. ab intest. dissert. 1. cap. 1. §. 13.* Dn. PRAES. *in Trebelliana exule c. 4. §. 5.* ubi etiam varios tam exterorum, quam propinquorum mores allegat.

§. 2. Quemadmodum autem hæredis institutio est *Heredis* in-
vel *prima* vel *secunda*, siue secundi gradus, quæ in spe- stitutiones
cie dicitur *substitutio* LAVTERBACH *tit. ff. de vulgar. & pu-* *sunt* multi-
pill. subst. in princ. & est vel *directa* vel *obliqua*. Directa plices.
iterum vel *vulgaris* vel *pupillaris* vel *exemplaris* siue qua-

ſi pupillaris, vel *militaris*, de quibus videri poſſunt Dd. *ad dict. tit. ff. & cod. de ſubſtit.* ita de quæſtionibus, quæ circa ſubiectam noſtram materiam in una vel alia ſpecie exſurgunt, primo loco agendum erit.

CAP. IV.
de ſucceſſione fratrum unilateralium ſigillatim.

§. I.

Fratribus *inſtitutis num intelligantur* germani *excluſis* conſanguineis & uterinis?

ATque ita licet *conſanguinei* & *uterini* veri quoque & proprie dicti ſint fratres, negari tamen non poteſt, quin in caſu, ubi quis fratres ſuos ſimpliciter hæredes inſtituit, vel in partem bonorum vocauit, regulariter &, niſi aliunde de alia mente conſtet, tantum *germani* inſtituti eſſe intelligantur, RICK. *de union. prol. cap. 7. num. 33.* & quod proximioribus ex latere vocatis fratres utrimque coniuncti conſanguineos & uterinos excludant, RICHTER *de ſucceſſ. ab inteſt. ſect. 3. membr. 1. num. 3. poſt multos ibidem citatos*, ſiquidem teſtator voluntatem ſuam ſecundum ius commune conformaſſe cenſetur & paritas gradus non ſemper paritatem ſuccedendi inducit, ſed paritas iuris & vinculi naturalis, quæ radix eſt ſucceſſionum, RICK. *dict. loc. n. ſeqq. 35.* in *fratribus* autem *germanis duplex vinculum eſt*, quod potius debet eſſe eo, qui unico tantum iure gaudet, §. 2. *I. de adopt. leg. pen. v. ſi vero pater naturalis Cod. eod. leg. 89. de leg. 3.* RICHTER *dict. loc.* Cui accedit, quod teſtator magis germanos, quam ex uno tantum latere iunctos fratres dilexiſſe præſumatur, unde etiam legatum fratribus ſuis ſimpliciter relictum, tantum germanis relictum cenſetur, ſecundum *Paul de* CASTRO *in leg. fin. n. 6. Cod. de V. S.*

& *Di-*

& *Didac. Roderic.* ALVARAD. *tract. de coniectur. ment. defunct. lib. 1. n. 29.* MENOCH. *vol. 2. cons. 198. num. 15.*

§. 2. An vero & *quando frater utrimque coniunctus in casu substitutionis fratrem consanguineum excludat*, non usque adeo expeditum est. Circa quam quæstionem diuersi casus distinguendi sunt. *Primus* est, quando pater ex primo & secundo matrimonio filios habens illos hæredes instituit, & illos sibi inuicem *vulgariter substituit*, quo in casu dubitandum non est, quin hære di deficienti fratres eius, tam consanguinei quam germani, substituti esse videantur, ideoque omnes æqualiter admitti debeant. Ideo, quod affectio testatoris, cui per vulgarem substitutionem succeditur, eadem est tam erga primæ quam secundæ uxoris filios ex quo æque ei filii sunt & ab intestato quoque deficientis portionem omnes accepturi fuissent MENOCH. *lib. 4. præs. 75. n. 2. & 3.* Vbi tamen *n. 1.* id limitat, quando pater in ipsa institutione expressim re & verbis instituit duos ex prima uxore & alios duos ex secundo, ut si dixit, Caium & Sempronium filios meos ex Mevia uxore mea prima in una dimidia, & Titium atque Erotem ex Flauia secunda uxore mea filios in altera dimidia hæredes instituo, quos inuicem substituo, ita, ut hoc casu decedente uno ex his, alter coniunctus re & verbis præferri debeat, *per text. in leg. 41. §. 4. ff. de vulg. & pupill. substit. & in leg. un. §. 10. Cod. de caduc. toll.* vid. etiam idem MENOCH. *dict. cons. 198. num. 17.* ubi & hanc rationem addit, ut, quos testator in ipsa institutione prædilexit, etiam in ipsa substitutione prædilexisse dicatur.

Qui & quando frater germanus excludat consanguineos & uterinos? exemplum primum, si instituerit pater.

§. 3. Secundus casus est, quando *pater filium suum* hæredem instituit & eidem vulgariter fratres suos substituit,

Exemplum secundum, si pater substituerit *vulgariter?*

ſtituit, reliquit autem fratres tam germanos, quam conſanguineos. Quo in caſu teſtatorem fratres germanos intellexiſſe eosque conſanguineis præferri voluiſſe, cenſendum eſt, tum ob fraternæ affectionis gradum, qui, ut *theſ. præced.* dictum, erga germanos, maiori eſſe præſumitur, quam conſanguineos, tum ob legitimæ ſucceſſionis ordinem, cui teſtator ſe conformare, voluiſſe præſumitur, *arg. leg. 57. §. 1. ff. ad Senat. Trebell. leg. fin. Cod. de verb. & rer. ſignif.* MENOCH. *dict. lib. 4. præſ. 75. n. 21.* qui hanc ſententiam etiam in terminis poſt *Iaſonem, Socinum, Decium* & alios ibidem citatos, probat & defendit *lib. 2. Conſ. 187. n. 4. & Conſ. 198. num. 15.* Eandem tamen limitationem *dict. præſ. 75. n. 22.* in caſu, ubi teſtator filio ſuo fratres ſuos ſubſtituit & unum tantum germanum ac alios ab uno latere iunctos reliquit. Siquidem tunc iam dicta coniectura alia fortiori præſumptione & ratione excluditur, atque ut pluralis numerus a teſtatore prolatus verificetur, intelligi debent vocati eſſe fratres etiam uno tantum latere iuncti.

Tertium exemplum, ſi pater ſubſtituerit pupillariter.

§. 4. Tertius caſus eſt, quando *fratres germani* & conſanguinei a patre ſuo inuicem *pupillariter ſubſtituti* ſunt, ubi quæritur, an ei, qui hæres exſtitit & intra pubertatis annos deceſſit, omnes tam fratres germani, quam conſanguinei ſubſtituti eſſe videantur; an vero germani conſanguineos hic excludant? Et licet hic ſuccedatur non *ſubſtituenti*, ſed *hæredi pupillo* & cauſa teſtati in dubio reguletur a cauſa inteſtati, in cauſa uero hac inteſtati utrimque coniunctus conſanguineum excludat, ideoque multi tantum germanos, excluſis conſanguineis, admittendos eſſe putent, quos allegat MENOCH. *vol. 2. conſ. 198. n. 4.* plurimi tamen alii contrarium appro-

approbarunt: omnes scilicet defuncti pupilli fratres tam consanguineos, quam ex hac pupillari substitutione admittendos esse. Hac potissimum ratione moti, quod in pupillari substitutione interpretanda *non pupilli*, sed *testatoris* substituentis voluntas & affectio sit inspicienda, quae hic erga filios suos, licet ex diuerso matrimonio procreatos, eadem & aequalis fuisse praesumitur, ideoque etiam aequaliter uocasse censetur &, quod hic pupillo quidem succedatur, verum non ex ipsius uoluntate, quam habere non praesumitur §. *1. Inst. quib. non est permiss. facere testam.* sed secundum patris ordinationem, utpote cui lex hoc permisit, ut filio suo impuberi testamentum facere possit, ita, ut tota haec pupillaris substitutio dependeat ex uoluntate patris substituentis, quae ex eius affectione in dubio maxime colligitur, *arg. leg. si seruus plurium §. ult. ff. de leg. 1. l. cum arg. ff. de cond. & demonstrat. leg. cum acutissimi Cod. de fideicommiss. leg. generaliter §. cum autem de instit. & subst.* MANTICA *de Coniect. ult. uol. lib. 5. tit. 13. n. 1. & n. 3.* ubi hanc sententiam dicit esse communem, MENOCH. *supra cit. cons. 198. n. 3. & cons. 187. n. 41. it. lib. 4. praes. 75. n. 12. & seqq.* ubi hanc magis receptam & aequitati consentaneam esse scribit, eandem tamen *num. 14.* etiam limitat, ut locum non habeat, quando fratres germani & verbis expressim a testatore coniuncti fuerint, uti de uulgari etiam supra dictum.

§. 5. Quartus casus est, quando v. g. *pater* tres filios ex primo & ex secundo quoque tres liberos habens, illos omnes haeredes instituit, addito fideicommisso, ut, si unus vel alter sine liberis decederet, ipse partem suam reliquis fratribus suis restitueret. Quo in casu fidei- Quartum *exemplum*, *si pater* fideicommittat.

deicommisso aperto & uno ex priori matrimonio mortuo non tantum fratres eius *germani*: sed cum illis simul etiam defuncti fratris *consanguinei* ex secundo matrimonio geniti ad fideicommissum vocati censentur. Ex ratione, quod hoc in casu ad mentem uel uoluntatem testatoris recurrendum sit *l. 17. §. 4. ff. ad SConsult. Trebellian. l. 1. cod. de condict. instit.* Quae colligitur ex eius affectione, ut dictum thesi praecedenti. Haec autem erga omnes fratres illos tanquam testatoris filios eadem fuisse praesumatur, seu hanc sententiam ueriorem ac receptiorem & secundum illam etiam iudicatum esse, testatur PEREGRINVS *de fideicommiss. artic. 20. n. 12. & seqq.* Cum quo sentit etiam MANTICA *de coniectur. ultimar. uolunt. lib. 8. tit. 13. circa finem* ubi etiam de communi testatur atque FVSARIVS *de substitutionibus quaest. 79.*

Exemplum quintum *si* pater *substituerit per fideicommissum* familiae.

§. 6. *Quintus* casus est, quando testator habens fratres utrimque coniunctos & consanguineos reliquit bona *fideicommisso* supposita pro conseruatione *agnationis* & *familiae*, non nominata persona ipsorum fratrum suorum, sed solum dixit, ut, decedente filio haerede instituto sine filiis, bona subiacere debeant perpetuo fideicommisso pro conseruatione agnationis & familiae. Et quamuis tali in casu fratrem consanguineum in fideicommissis hisce familiarium cum utrimque coniuncto admittendum esse tradant MENOCH. *dict. lib. 4. praes. 75. n. 23.* MANTICA *d. tit. 13. n. 4. & seqq.* PEREGRIN. *de fidei commiss. art. 20. n. 12. & seqq.* eo quod & in *feudo duplicitas vinculi non attendatur* & in conseruanda familia eadem militet ratio in consanguineis, quae in utrimque coniunctis. His tamen non obstantibus, contrariam sententiam ueriorem esse puto, quam tuentur GAIL. *lib. 2. obs.*

151.

151. n. 3. CHRISTIN. *vol. 1. decis. Belgic. 195. n. 2. Tiber.* DECIAN. *vol. 1. cons. 16. n. 19.* KNIPSCHILD. *de fideicommiss. famil. nob. cap. 9. num. 40. & seqq. & alii ab his citati* propter expressam iuris regulam utrimque coniunctos consanguineis praeferentem *in auth. itaque cod. commun. de success. & in auth. defuncto cod. ad Sen. Tertull. item in auth. cessante & auth. post fratres cod. de leg. haered.* Quae licet in feudis, in quibus aliud specialiter contra iuris ciuilis dispositionem constitutum est, non obseruetur, in fideicommissis tamen tenaciter seruanda. Vtpote in quibus non iuxta ius feudale, sed ciuile successio fit. Vt ideo ex allegata rationis identitate argumentari non liceat, ubi aliud de iure expresse est constitutum, *Nou. 82. cap. 4. de causis quae X. de offic. deleg. cap. fin. X. de transact. leg. 1. §. 1. ff. ad Senat. Turpill.* KNIPSCHILD. *dict. loc. num. 42* Fratribus autem utrimque coniunctis non existentibus, consanguineos ad haec fideicommissa admittendos, hosque foeminas excludere, dubium non habet. Cum agnati sint & familiam conseruent KNIPSCHILD *dict. loc. n. 43.*

§. 7. Idem etiam in alio fideicommisso *fraterno*, uerius esse censendum est, quando v. g. testator, & germanos & consanguineos habens fratres, filium suum unicum haeredem scribit, simulque iubet, ut, illo sine liberis mortuo, haereditas fratribus suis restituatur. Quamuis enim hoc in casu haeredi defuncto omnes eius patrui simul ab intestato succederent: attamen cum in fideicommisso non grauato, sed testatori succedatur, subintrando scilicet in locum grauati *argum. l. 41. §. 3. ff. vulgar. & pupill. subst. l. 67. §. 1. ff. de legat. 1.* FIVSARIVS *de substit. quaestion. 274.* & hic quoque ad voluntatem & affectionem testatoris fideicommittentis respici-

Exemplum sextum, si fratres instituat frater.

ſpiciendum ſit, qui utique fratres ſuos utrinque coniunctos magis amaſſe praeſumitur, PEREGRINVS *dict. tract. artic. 20. n. 19.* FVSARIVS *de ſubſtit. quaeſt. 79. n. 31. &* 37. Idem exiſtente hac conditione fideicommiſſum fratribus tantum germanis reſtituendum eſſe, iam dicti Ddres recte ſtatuunt. Id quod tamen limitatur 1) ſi in fideicommiſſo particula uniuerſalis ſit addita & haeres omnibus fratribus teſtatoris haereditatem reſtituere rogatus fuerit; tunc enim ui particulae uniuerſalis etiam conſanguinei uocati cenſentur, PEREGRIN. *de fideicomm. artic. 20. num. 21.* FVSAR. *de ſubſtit. quaeſt. 79. numer. 43.* 2do) limitatur, ſi unus tantum extaret frater utrinque coniunctus & teſtator plurali numero uſus, fratribus fideicommiſſum reliquerit, ſiquidem & hoc in caſu conſanguinei admittuntur, *l. fin. ff. ad Sconſultum Trebell.* PEREGR. *dict. artic. 20. n. 20.* FVSAR. *dict. quaeſt. 79. n. 40.* Sicuti in caſu contrario, ſi teſtator ad fideicommiſſum fratrem in numero ſingulari uocauerit, plures uero reliquerit fratres, utrinque coniunctos, omnes illi uocati cenſentur, argum. *l. 17. §. 1. ff. de legat. 1. l. 16. §. 1. de teſtament. tutel.* CRAVETTA *Conſ. 161. n. 4.* FVSAR. *dict. tract. quaeſt. 349. n. 3.*

Quid in ſucceſſione ab inteſtato, *ſi* liberi ex diverſo ſint matrimonio?

§. 8. Ceſſante autem prima & ſecunda haeredis inſtitutione & ubi pactis nihil conuentum reperitur, ſuccedit legitima ſuccesſio, quae deſcribitur, quod ſit ius acquirendi haereditatem a lege, citra diſpoſitionem hominis delatam, STRYK. *de ſucceſſ. ab inteſtat. diſſ. 1. cap. 1. §. 61.* Vbi quoad primum ordinem ſuccesſionis, ſcilicet deſcendentium de liberis ex diuerſis matrimoniis procreatis, de iure ciuili expeditum eſt, quod illi ſi ab uno patre progeniti ſint, in paternis aequaliter, in maternis

uero

uero quilibet matri suae succedat, *leg. 4. cod. de secund. nupt.* si ab una matre, in maternis aequaliter, in paternis autem quilibet patri suo succedat, *l. 4. & 5. cod. dict. tit.* RICHTER. *de success. ab intest. sect. 1. membr. 1. num. 17.* Nisi unio prolium facta fuerit, quae legitimis requisitis concurrentibus, etiam de iure communi ad exemplum adoptionis uel arrogationis subsistit GAIL. *2. obseru. 125. n. 6.* & hoc operatur, ut bona utriusque matrimonii parentum uel etiam liberorum (quae scil. a suis habent, uel exspectant parentibus) communicentur & quasi uniantur, hoc est, quoad parentum successionem utriusque matrimonii liberi aequaliter uocentur ac tantisper omnes liberorum loco habeantur, RICK. *de union. prol. cap. 7. n. 1.* Id quod ampliatur 1) ut licet altera pars nullos habeat liberos, neque ex matrimonio subsecuto ullos suscipiat, tamen unio firma maneat & liberi prioris matrimonii ei succedant ab intestato, cui per unionem liberi facti sunt, MARPVRGENSES *vol. 1. cons. 8. per totum,* MVSCVLVS *de success. Conuent. membr. 3. n. 124. & seqq.* MEYER. *in Colleg. Iur. Argent. ad tit. ff. de adopt. n. 69. ubi sententiam hanc communiorem esse dicit: a qua dissentit* BOCER. *class. 1. disp. 12. th. 16.* 2do) ampliatur, ut, sicuti illa secundum ueriorem & communiorem hanc sententiam nullis liberis existentibus non rescinditur, ita nec si plures nati fuerint, ut deinde liberi unius matrimonii enormiter laesi uideantur, nec beneficium *l. 2. cod. de rescind. vend.* nec restitutio in integrum locum habeat, MVSCVL. *dict. membr. 3. num. 143. & seqq.* KLOCK. *vol. 3. cons. 160. num. 43. & seqq.* Cum haec laesio tempore contractus non apparens, sed ex postfacto contingens ob incertitudinem euentus attendenda non sit, nisi dolus interueniat.

& tamen in unione prolium.

tris suae praecipua capere, liberos uero posterioris matrimonii etiam suae matris lucra uel quae uigore statuti a matre ad patrem peruenere, CHRISTIN. *vol. 4. dec. Belgic. 62. num. 3.* BRVNNEM. *ad l. 4. cod. de sec. nupt. n. 3.* Adeo, ut haec ipsa lucra capiant liberi, etiamsi patris sui haeredes non sint, RITTERHVS. *ad Nou. part. 7. cap. 4. n. 9.* BARRII *de success. lib. 16. tit. 1. n. 14.* Quae tamen extensio paulo liberalior, ideoque distinguentium opinio iuri & rationi magis conueniens uidetur: *an scilicet bona iure usus fructus a priori coniuge ad patrem peruenerint, an vero pleno iure superstiti quaesita sint*, ita, ut *isto* casu redeant ad liberos prioris matrimonii, illique bona ista capere possint, etiamsi patris haereditate se abstineant, *hoc* autem casu liberi diuersorum matrimoniorum aequaliter succedant, uti pluribus demonstrat & exemplo lucri statutarii declarat STRYK. *de success. ab intest. diss. 1. cap. 2. §. 7. 8. & 9.* Vbi praeterea etiam bene notandum, quod sicuti uxor binuba teneatur liberis prioris matrimonii reseruare lucra nuptialia a primo marito quaesita, ita secundi matrimonii liberis a secundo marito sibi donata uel relicta reseruare teneatur, siue ad tertias nuptias se contulerit siue non, BRVNNEMAN. *ad leg. 4. Cod. de secund. nupt. num. 1. & 2.*

Num hic locus etiam liberis *matrimonii* putatiui, *cetera?*

§. 11. Et haec, quae de successione liberorum dicta sunt, extenduntur primo siue nati illi sint ex uero siue *putatiuo* matrimonio, RICHTER *de succ. ab intest. sect. 1. membr. 1. n. 4.* Vbi ex Schurero de haereditatibus, quae ab intestato deferuntur, duo praeiudicia adfert. 2do siue sint masculi siue foeminae, utpote differentia in successione bonorum allodialium hodie sublata *per Nouell. 118. cap. 1. in fin.* 3tio siue sint sui siue emancipati,

leg.

leg. fin. Cod. de legitim. haeredib. dict. Nou. 118. cap. 1. cum & illa differentia patriae poteſtatis & emancipationis hodie ſublata ſit, & liberi parentibus iure ſanguinis ſuccedant, RICHTER *dict. loc. num. 7.* 4to ſiue ſint iam nati ſiue poſthumi, licet hi ex utero ſint exſecti *l. 12. princ. ff. de liber. & poſthum.* aut ſtatim in manibus obſtetricis exſpirarint, modo motus, anhelitus, aut alii uitae indices in iis deprehenſi, *l. 3. ibique* BRVNNEMANN *Cod. de poſthum. haeredib. inſtituend.* CARPZOV. *part. 3. Conſt. 17. definit. 18.* 5to) ſiue ſint praeſentes ſiue abſentes & ab hoſtibus reuerſi, *l. 1. §. 7. ff. de ſuis & legitim. haeredib.* 6to) ſiue ab initio legitime nati ſiue ex poſt legitimati ſint. Id quod in legitimatis per ſubſequens matrimonium dubium non habet, *l. 10. cod. de natural. liber. Nou. 12. cap. 4. Nou. 89. cap. 8.* In legitimatis autem per reſcriptum principis tum demum procedit, quando liberi iuſti ante hanc legitimationem non exſtiterunt, aut ſi adfuerint, parter in libello illorum mentionem fecerit, & deinde legitimatio ex plenitudine poteſtatis atque cum clauſula *non obſtante* a principe facta fuerit, STRYK *de ſucceſſ. ab Inteſt. diſſ. 1. cap. 2. §. 1. 72. & 74.* Siue 7timo) naturales & legitimi ſiue legitimi tantum ſeu adoptiui fuerint, utpote qui cum liberis ex iuſto matrimonio natis durante adoptione ab inteſtato patri adoptiuo in allodialibus, non autem matri ſuccedunt, *l. 5. Cod. de ſuis & legit. haered. l. pen. §. 1. verſ. ſed ſiquidem Cod. de adopt.* illibato interim manente iure ſuccedendi patri naturali, licet ab aſcendente adoptio facta fuerit, uti contra BACHOV. *ad Treutler. vol. 2. diſp. 16. th. 2. lit. 1.* in fine ſentiunt STRVV. *dict. exercit. 38. th. 21.* STRYK. *dict. diſſ. 1. cap. 2. §. 39. aliique ab his citati.* Plura de ſucceſſione adoptiuorum

 uid.

uid. apud SCHNEIDEW. *in comment. ad tit. Inſt. de haered. quae ab inteſt. defer. de ſuccesſione filiorum adoptiuorum ſeu legitimorum tantum.* Vbi etiam in ſequentibus de differentia liberorum naturalium tantum & ſpuriorum ſeu uulgo quaeſitorum atque ex damnato coitu procreatorum agit. Et licet de ciuili per tradita ibidem diuerſitas ſit inter eos, qui nati ſunt ex concubina, quam ſcilicet quis unicam indubitato affectu domi loco uxoris habuit, qui & baſtardi appellantur & eos qui ſpurii ſeu uulgo quaeſiti appellantur. Hodie tamen abrogato concubinatu per reformationem politicam imperii de anno 1548. tit. von leichtfertiger Beywohnung/ ſpurii & naturales promiſcue ſumuntur & indigitantur illi, qui ſuſcepti extra nuptias ex coitu cum ſoluta, quae ob libidinem corporis ſui copiam non omnibus nec palam uel publice facit RICHT. *de ſucceſſ. ab inteſt. ſect. 1. membr. 3. n. 5. ibique citat.* FORSTER *de ſucceſſ. lib. 6. cap. 46. num. 9.* STRVV. *dict. Exerc. 38. th. 23. & exercit. 30. in fin.* MVLLER *ad Struv. dict. exerc. 38. th. 22. in fine.* Hi uero liberi patri aliisque agnatis non ſuccedunt, niſi pater naturales & legitimos ſimul nullos habuerit, quo in caſu ſextantem hoc eſt duas uncias ex haereditate patris ſaltem, non etiam aui uel proa, ui uiriliter cum matre diuidendas conſequuntur, *Authent. licet Cod. de natural. liber.* Matri autem & aliis per maternam lineam coniunctis una cum liberis legitimis ſuccedunt, RICHT. *dict. loc. n. 6. 7. 8. & 9.* niſi mater illuſtris fuerit & liberos legitimos habeat, *leg. pen. ibique* BRVNNEM. *Cod. ad SConſult. Orphit.* Id quod tamen ad nobiles extendendum non eſt, per tradita MEVII *part. 2. deciſ. 83.* BRVNNEM. *ad leg. 4. ff. unde cognati num. 3.* ESBACH *ad Carpzou. part. 3. conſt. 14. defin. 12. n. 1.*

CAP.

CAP. V.
De exclusione liberorum a successione.

§. 1.

EXcluduntur uero a successione liberi per expressam bonorum separationem durch absonderung. Maxime si parens, ad secunda uota transiens, partem bonorum liberis assignauerit, ita, ut hoc casu penitus a familia separentur & ne quidem legitima iis debeatur, MEVIUS *ad Ius Lubec. tit. 1. artic. 8. num. 13. 14 & 15.* sed quoad iuris effectum hi liberi instar iuste exhaeredatorum habeantur, LYNCKER *in Analectis ad Struuium tit. de liber. & posthum. th. 26.*

Exclusio liberorum 1) separatione, durch Absonderung.

§. 2. Atque huc etiam spectat, quando, alterutro coniugum mortuo, pars superstes ad secunda uota transiens statuto aut consuetudine eo redigitur, ut, propriis suis & defuncti adeoque *omnibus bonis in unam massam* coactis, deinde liberis *semissem* concedere teneatur. Licet enim, ui communionis bonorum, per edictum serenissimi principis & electoris *Brandenburgici*, FRIDERICI WILHELMI gloriosissimae memoriae, *in Ducatu* CLIVIAE *& Comitatu* MARCANO, *omnia bona, tempore primi matrimonii, pro dimidia parte ad demortuum parentem pertinuisse dicas*, & idcirco statuendum esse uideatur; quod *semis*, quam liberi accipiunt, sit haereditas & patrimonium *defuncti* tantum, non etiam *legitima* ex bonis *superstitis* simul acquisita, utpote in uita eius neque debita neque delata, ideoque praeterea & ad huius successionem post mortem admitti adhuc debeant, ueluti hac potissimũ ratione motus respondit GOEDDAEUS & cũ

2) diuisione, ubi communio bonorũ, durch abtheilung. De qua Brandenburgici electoris edictum in Westphaliae prouinciis 1686.

Num portio illa unius, an utriusque parentis sit legitima?

Rationes negantes.

eo facultas iuridica *Marpurgenſ. vol 1. conſ. 26.* non his tamen, ſed iurisconſultis Gieſſenſibus (qui, referente CRVSIO *ad ius ſtatutarium Mindenſe lib. 2. tit. 16.* contra Marpurgenſes hoc in paſſu deciderunt) aſſentiendum eſſe, iudicarunt nobilisſimi *ICti* MARCANI & practici, dum uiuerent famigeratisſimi *Carolus Iohannes* WORTMANN *iurium doctor & profeſſor Hammonenſis* & poſt potentisſimi regis *Poruſſiae, domini noſtri clementisſimi, conſiliarius intimus Regiminis Cliuo Marcani* & *Franciſcus* NEVHAVS, *I.V.D. & conſul ciuitatis primariae Hammonenſis in ſpeciali, quod extat reſponſo.* Idque ideo, quod licet omnium tam *illatorum* quam *acquiſitorum* inter coniuges *communio* ſit, ea tamen operetur tantum dominium reuocabile, communione autem & ſocietate illa per mortem diſſoluta, quilibet coniugum ante omnia ex communibus & conſtante matrimonio comparatis, ſuum patrimonium, quod habuit tempore initi matrimonii, deducat, & tum *quaeſtuum*, qui ſuperſunt, ſua cuique pars adiudicetur LAVTERBACH *diſſert. ſingul. de ſoc. bon. coniug. cap. 5. §. 12.* Ita, ut dum pars ſuperſtes per ſtatutum uel conſuetudinem eo redigitur, ut propriis ſuis bonis in *unam maſſam* cum defunctae coniugis bonis coactis, deinde liberis prioris matrimonii in uniuerſa illa maſſa ſeu uniuerſo patrimonio ſemiſſem concedere teneatur, nemo non dicere debeat ex utriusque bonis *legitimam acceptam*, eamque non ſolum ut paternam, ſed etiam ut maternam in uita ſuperſtitis ſtatuto aut conſuetudine asſignatam eſſe, CRVSIVS *dict. tract. lib. 2. tit. 2. artic. 18. deciſ. 2.* & ſemis haec non ſit dimidia bonorum utriusque coniugis STRYK *de ſucceſſ. ab inteſt. diſſ. 4. cap. 3. n. 65.* ideoque pars ſuperſtes bona etiam ſua diuidere dicatur,

Rationes adfirmantes.

COTHM.

COTHM. *vol.5. Resp.5. num.107.* Id quod ex hoc unico etiam manifestum est, quod pars superstes partem dimidiam bonorum etiam eorum, quae in uiduitate ad eam peruenerunt, tempore secundarum nuptiarum liberis prioris matrimonii relinquere cogatur, ideoque pars dimidia, quam accipiunt, non possit tantum dici haereditas defuncti, COTHM *dict. resp. n.110.* Et diuisio, quae fit inter parentem superstitem & liberos, nihil aliud esse dicatur, quam quaedam legitimae liberis natura debitae assignatio COTHM. *vol.3 resp. 44. num.30.* Ita ut licet uiuentis nulla sit haereditas, hic tamen superstes quoad liberos, diuisione hac a se separatos, pro mortuo habeatur & liberi circa bona & succesionem pro iis, qui emancipati sunt, aut alias ex potestate patris exierunt, imo pro exheredatis, pro extraneis & dissortibus, seu qui a paterna maternaque domo & familia exclusi sunt, uid. latius hac de re MEVIVS *ad ius Lubec. part. 2. tit. 2. artic. 2. num. 111. & seqq. & artic. 33. num. 115. & seqq.*

Quae iura, excludendi liberos, *quibuscum semel* diuisum *ab hereditate* utriusque parentis *plurimis* Germaniæ *prouinciis sunt communia.*

§. 3. Et hoc, quod liberi *per praefatam semel factam diuisionem a succesione parentis, cum quo confusa bona diuiserunt, ab ulteriori succesione excludantur*, plurimis in locis Germaniae obseruatur, uti uidere est apud CRVS. *dict. tract. lib. 2. tit. 2. decis. 2.* LAVTERBACH *de differ. iur. ciuil. & Hamburg. c. §. 82.* MEVIVM *ad Ius Lubec. d. p. 2. tit. 2. artic. 2. n. 29. aliosque supra citatos authores.* Atque tunc illud apud omnes etiam ipsum GODDAEVM *dict. vol. 1. consil. Marpurg. 26. num. 164.* extra controuersiam est, ubi statutum parenti superstiti, ad secunda uota progredienti, non solum aliquid faciendum uel praestandum liberis imponit, ueluti ut semissem bonorum tradant, sed etiam ulterius progreditur, disponendo de succesione,

MEV.

MEV. *dict. loc. num. 168.* exempli gratia, quod coniux coniugi ſuccedere debeat & plane liberi hi prioris matrimonii, etiam non exiſtentibus ex ſecundo thoro liberis, per ſuperuiuentem coniugem a ſucceſsione excludantur: conſequens eſt, quod multo magis eo caſu, ubi ex ſecundo thoro liberi adſunt, illi in primo matrimonio progeniti ab ulteriori ſucceſsione excludantur &, per fictionem iuris, pro mortuis habeantur, COTHM. *lib. 3. reſp. 9. n. 10. & reſp. 44. n. 27.* HAHN. *de iure rer. c. 72. n. 19. Hartm.* PISTOR. & alii allegati a MEVIO *dict. artic. 33. n. 128.*

Nominatim conſuctudo haec patriae meae Altenae *eſt ſolennis.*

§. 4. Neque aliter iura, patriae meae propria, ALTENAENSIA. Illis enim eiusmodi liberos, diuiſione ſemel locupletatos, in ciuitate, utroque caſu, ſiue adfuerint liberi ex ſecundo thoro ſiue non, ſtatuto excluſos illudque ſemper & ultra hominum memoriam taliter atque non alio modo obſeruatum fuiſſe, conſtat ex documento, *publico magiſtratus* ibidem *de dato 2. Maii 1667.* item *documento iudiciali* de dato 20. *Octobr. 1679.* Vbi notandum, quod conſuetudo optima ſtatutorum interpres ſit, ita, ut licet allegatum ſtatutum ALTENANVM mutuam coniugum ſucceſsionem ſtatuendo, de eo caſu, quando liberi ex *priori* matrimonio adſunt, uerbis expreſsis non loquatur: talis tamen conſuetudo declaratiua operetur, quod in ſtatuto uideatur expreſſus ille caſus, quem conſuetudo haec comprehendit atque adducit, ſtatutumque etiam plane ad impropria contra ius commune extendatur, neque conſuetudo illa interpretatiua noua dicatur *conſuetudo*, diuerſa ab ipſo ſtatuto; ſed uere dicatur, ipſum ſtatutum loqui per conſuetudinem ſic explicatam. Ideoque & praeſcriptionem

fide publici inſtrumenti 1667.

nem non requirat, ſed plane ſufficiat, ita longo tempore iudicatum & creditum fuiſſe. Item, quod hoc in caſu ſufficiant etiam teſtes non iurati atque, altera parte abſente, recepti. Veluti haec in caſu ſimili tradit & eleganter deducit *Tiber.* DECIAN. *uol.2.conſ.44.a num.3. usque ad num.25.* uid. quoque KLOCK. *tom.3.conſ.101.num.353.* & GOEDDAEVS *uol.3.conſ. marpurg. 26.n.28.* Simile quoque ſtatutum exſtat *Hildeſiae*, HAHN. *dict. tract. cap.9.n.18.* ubi illud refert & eiusmodi ſtatutum ualere, atque in *camera imperiali* approbatum eſſe, ex Gailio demonſtrat. Cui conueniunt ea, quae olim tradidit facultas HEIDELBERGENSIS & extant *tom. 2.conſil.Germaniae 33.n.2.* Scilicet, quod hoc ſicuti ſtatuto, ita & conſuetudine induci poſſit, eaque hoc in caſu non differant, niſi ut tacitum & expreſſum & ualeat omnino talis conſuetudo uel ſtatutum, *ut coniuges inter ſe, etiam liberis extantibus, ſuccedant.* *idem iuris per* Hildeſiae *ſtatuta.*

§. 5. Vnde dubitandum non eſt, quin talia ſtatuta per ſe ualida & in tot ac tantis Germaniae prouinciis atque emporiis recepta, omnino ſeruari atque iuxta ea ſucceſſio regulari debeat, niſi in *contractu matrimoniali* ſeu pactis dotalibus aliter conuentum fuerit. Vtpote quae omni iuri, legibus ſcriptis & conſuetudinibus locorum derogent, ita tamen, ut caſus non expreſſus ex diſpoſitione iuris ſtatutarii decidendus ſit. Ideoque ſi e. g. in his pactis ſucceſſio ſtatutaria coniugum, in caſu non exiſtentium liberorum ex ſecundo thoro, excluſa tantum fuerit, de coetero tamen illud in caſu exiſtentium ex hoc ſecundo thoro liberorum adeoque in totum ſublatum eſſe, dici non poſſit, HEESER *de bon. & acq. coniug. comm. part. 2. loc. 10. num. 17.* Id quod ex *Ad hanc normam etiam explicanda ſunt* dotalia pacta.

iis etiam manifestum est, quae de communione bonorum inter coniuges statuto uel consuetudine recepta traduntur. Scilicet, quod ea quidem ex pactis dotalibus formari, restringi & amplificari possit, MEV. *ad ius Lubec. lib. 1. tit. 5. artic. 5. n 37.* Ita ut si e. g. pactis dotalibus conuentum fuerit, ut sua quisque debita, ante matrimonium contracta, de suo soluere, eoque fine inuentarium conficere debeat, qui actus alias societati contrarius est, uel praedium certum reseruatum, uel etiam bonorum utrinque allatorum reuolutio in casu non existentium liberorum stipulata sit: de reliquo tamen haec communio bonorum statuto introducta non cesset, sed secundum eam procedi & iudicari debere, extra controuersiam sit, *Lambert.* GORIS *in suis aduers. tr. 1. cap. 4. num. 18. d. 19. & in not. ad cap. 5. n. 5. & ad cap. 8. num. 1.*

De iure Cliuensium *ordinibus nobilibus hic proprio.*

§. 6. Est autem ab hoc iure successionis diuersum & singulare ius *nobilium Cliuensium ac Markensium.* Vtpote de quibus notum est, *primo* quod, teste litera supra memorati edicti, communio bonorum coniugalis inter eos locum non habeat; *deinde*, quod, ex constitutione ducum *Cliuensium* IOHANNIS patris & filii *de anno 1510.* Lunae post dominicam oculi, primogenitis praerogatiua quaedam debeatur, ita ut si e. g. *plures fratres ab eodem patre siue ex uno siue ex diuersis matrimoniis nati adsint, primogenitus, si modo capax sit, principem & optimam domum uel arcem atque ea, quae fossis, uallis & muris continentur, præcipuam capiat & retineat.* Atque eorum iure si plures domus arcesue adsint, *secundogenitus* secundam & *tertio genitus* tertiam, ille uel illi autem ea, quae muris, fossis & uallis non continentur, a reliquis fratri-

In primogenitura.

fratribus & sororibus, tot rede lincker maten uti aiunt, principes, id est, pretio ex bono & aequo definito, redimere cogatur, *vid.* FELTMAN *de iure in re & ad rem Cap.* 15. *n.* 23. 24. 25. 26. ESBACH *ad Carpz. part.* 3. *Const.* 15. *def.* 25. Vbi ambo laudati authores tenorem dictae constitutionis in clausula concernente referunt, ea quae etiam ad lineam collateralem extensa in Recessu prouinciali CLIVO *Marcano de ao.* 1660. §. so laßen wir auch ferner 2c. Et uti in filiis eodem modo etiam in filiabus locum habet, ita, ut sicuti maxima natu primam, ita altera alteram capiat; FELTMAN *dict. loc. n.* 28. In iis uero praediis tantum obtinet, quae nos dicimus Ritter-Sitze etiam si pleno iure pertineant ad ordinis equestris homines, quae uulgo *allodialia bona* audiunt, non uero ad alia aedificia & praedia extenditur, idem FELTMAN. *d. l. n.* 29.

Statutum Cliuense & Marcanum *1660.*

De iure hic Coloniensi.

§. 7. Similis est Constitutio Electoris Coloniensis im Ertzstifft Cöllnischer Rechts-Ordnung/ *tit.* 6. §. 12. ESBACH *dict. loc.* ubi uerba etiam ordinationis refert, quae continent, daß im fall nur ein Stamm-Hauß oder adelicher Sitz/ vorhanden/ solchem der älteste Sohn sampt deßen Graben und Beyfang/ auch was darin gelegen/ als Garten und Baumgarten auch daselbst vorhandene Geschütz und was im Hause mehr nagelfest ist/ neben dazugehöriger Iurisdiction und darabfallender Nutzbarkeit/ jagd-und wilder Fischerey auf fließenden Wasser vorab/ ohne einige Erstattung nehmen und behalten möge. Wann aber mehr adeliche Häuser oder Sitze vorhanden/ und der älteste Bruder darauf eines erwehlet/ als dann der zweyter Bruder das andere Hauß oder Sitz/ ebener Gestalt vorauszunehmen berechtiget

seye/ und es alsofort mit dem dritten und folgenden Brüdern/ dafern noch mehr Häuser vorhanden/ gehalten werden solle. Et licet *ordinatio* haec dict. *tit. 6. §. praeced. 2. & 4.* disponat, quod, existentibus masculis, filiabus certa dos pro ratione uel modo bonorum scilicet duorum, trium uel quatuor aut maxime quinque millium imperialium constitui, reliqua uero bona fratribus relinqui debeant: non tamen certi quid hoc in genere in ducatu *Cliuensi* & comitatu *Marcano* constitutum: sed saluo praecipuo diuisionem faciendam aut sorores ex interdicto quorum bonorum immittendas esse, iudicatum est in causa sororum *de Wrede contra fratres de Wrede Cliuis 10. April. 1677.* ubi uerba sententiae ita habent, in sachen der &c. &c.

CAP. VI.
de ascendentium successione cum fratribus unilateralibus.

§. 1.

DEficientibus primi ordinis successoribus, turbato mortalitatis ordine, proximi defuncto sunt ascendentes, puta parentes utriusque sexus & qui horum appellatione continentur, quales sunt auus proauus atque omnes superiores, *l. 51. ff. de V. signif.* Qui non tam ex uoto naturae, quam pietatis ac commiserationis ratione *l. 7. §. fin. ff. si tab. null. ex tab.* ad liberorum ex se genitorum successionem uocantur, *l. 15 ff. de inoff. testam.* Et hi quidem succedunt seruata gradus praerogatiua absque ulla differentia inter bona paterna ac materna. Ita ut in pari gradu existentes filiis suis aequaliter

ter ſuccedant, nulla bonorum diſtinctione adhibita, unde ea ad filios peruenerint, *dict. Nou. 118. cap. 2.* MYNSINGER *cent. 6. obſ. 55. ubi ſecundum hanc ſententiam in camera pronunciari ſolere aſſerit*, FACHIN. *lib. 6. controu. 4.* WESENBEC. *ad* SCHNEIDEV. *de ſecund. ord. ſucced. n. 22.*

§. 2. Sed ſi cum fratribus aut ſororibus defuncti concurrant, cum his aequaliter in capita ſeu partes uiriles ſuccedunt, dummodo utrinque ſeu ex utroque parente defuncto coniuncti ſint. Haud idem erit, ſi ex *uno latere coniuncti* fuerint. Quo caſu cum parentibus non concurrunt, ſed hi, excluſis iſtis, ſoli ſuccedunt. Quod adeo uerum eſt, ut ne quidem frater conſanguineus cum patre aut uterinus cum matre ad ſucceſſionem ſimul admittatur, *dict. Nou. 118. cap. 2. Nou. 127. cap. 1. ubi ſoli fratres utrinque coniuncti, cum parentibus admittuntur*, WVRMBSER. *practic. obſeru. tit. 41. obſ. 51.* RICHT. *de ſucceſſ. ab inteſt. ſect. 2. membr. 1. n. 21.* SANDE *lib. 4. tit. 8. defin. 4.* CARPZOV. *lib. 3. conſt. 17. def. 5.* FOERSTER *de ſucceſſ. ab inteſt. lib. 7. cap. 8.*

CAP. VII.
de ſucceſſione collateralium
ex diuerſis matrimoniis.

§. 1.

Deficientibus DESCENDENTIBVS & ASCENDENTIBVS ex omnibus COLLATERALIBVS primo loco ad ſucceſſionem uocantur *fratres* ex utroque latere coniuncti; una cum aliorum praedefunctorum fratrum germanorum filiis. Qui cum illis in ſtirpes ſuccedunt, tantam partem accipientes, quantam eorum parentes ſi ſu- *Fratres tantum bilaterales qui heredes?*

si superstites, accepturi essent, *Nou. 118. cap. 3.* Ita, ut soli etiam fratrum utrimque coniunctorum liberi de iure ciuili fratres uterinos & consanguineos excludant, ac reliquis omnibus collateralibus praeferantur propter ius repraesentationis & duplicitatem uinculi, SCHNEIDEV. *ad tit. I. de haered. quae ab int. defer. de tert. ord. succed. n. 16.* BERLICH. *part. 3. concl. 24. num. 58.* etiamsi de successione patrui utrinque coniuncti quaestio sit COTHM. *vol. 3. resp. 25. n. 1.*

Quod discrimen post fratres non attenditur. §. 2. Est uero hic notandum, prærogatiuam hanc duorum uinculorum & priuilegium repraesentationis in linea collaterali ultra fratres & illorum liberos non extendi. Adeo, ut illud nec in nepotibus illorum locum habeat & per consequens fratrum germanorum nepotes fratres ex uno latere iunctos non excludant, *Nou. 118. cap. 3.* CARPZOV. *part. 3. const. 18. def. 10. num. 3.* BERLICH. *d. loc. num. seq. 59.*

Successiones uterinorum & consanguineorum. §. 3. Post iam dictos autem fratres germanos eorumque liberos ad successionem uocantur *fratres altero* tantum *parente* coniuncti, puta consanguinei & uterini, *Authent. post fratres cod. de legitim. haeredib. Nou. 118. cap. 3. v. his autem non existentibus.* Et hi quidem si soli fuerint, perinde, ut utrimque coniuncti aequaliter in capita seu portiones uiriles sine ulla bonorum distinctione uocantur, *dict. Nouell. 118. cap. 3. IX. his autem &c.* Modo omnes eiusdem generis sint, hoc est, si omnes aut sint consanguinei tantum aut uterini tantum *dict. Nouell. 118.* Sed quid si *diuersi* generis fuerint, puta si defunctus reliquerit fratres *consanguineos* & *uterinos simul*, quaeritur: an non hoc saltem casu bona discernenda sint, ut illi in *paternis*, hi in *maternis*, in reliquis autem siue aliunde

liunde acquiſitis omnes aequaliter ſeu uiritim ſuccedunt? Et licet a multis doctoribus hoc aſſeratur, ita ut paterna paternis & materna maternis deferantur: uerioreṁ tamen & rectiorem contrariam ſententiam eſſe cenſemus. Scilicet nullam hoc caſu bonorum diſtinctionem concedendam, ſed uniuerſam haereditatem defuncti inter conſanguineos & uterinos aequaliter diuidendam eſſe. Vt unam mediam ferant paterni, alteram materni, per ea quae tradunt VINNIVS *lib. 2. ſelect. quaeſtion. cap. 31.* Quae ſententia etiam meruit aſſenſum camerae imperialis teſtibus MYNSINGERO *lib. 6. obſ. 55.* & *Hartmanno* HARTMANNI *practic. obſeru. tit. 42. obſeru. 3. uti & ſenat. Sabaudici teſte Anton.* FABRO *in ſuo cod. lib. 6. tit. 35. def. 2. approbata quoque a* CARPZOVIO *p. 3. conſt. 14. def. 3. ibique* ESBACH *in not. Berlich. p. 3. concl. 20. th. 17. ibique citat.* Etſi cum fratribus unilateralibus praedefunctorum fratrum ex uno tantum latere coniunctorum liberi concurrant, in ſtirpes fit ſucceſſio, SCHNEDEV. *ad tit. Inſt. de haered. quae ab inteſt. defer. de tertio ſucced. ordin. n. 24.* Siquidem nulla ratio diuerſitatis adeſt, quare hi fratrum ex uno tantum latere coniunctorum liberi cum fratribus unilateralibus in ſtirpes non aeque ſuccedere debeant, ac liberi fratris utrinque coniuncti cum fratre germano defuncti, hoc in caſu ſuccedunt, MANTZIVS *ad Inſt. h. t. de ſucceſſ. fratr. & ſor. n. 5.*

§. 4. Quod autem de fratrum ſucceſſione in praecedentibus dictum, illud etiam uerum eſt in *ſororibus* & illarum liberis, qui cum fratribus eodem modo ſuccedunt, adeo ut ſorores quoque germanae ac illarum filii filiaeue fratres conſanguineos excludant. Et hoc iure quoad fraternam ſucceſſionem nulla ſexus habeatur *Idem iuris in ſororibus.*

ratio,

ratio, *Nou. 118. cap. 3.* Quod tamen ſecus eſt in *feudis*, in quibus ſorores uti & aliae foeminae regulariter non ſuccedunt & fratres ſorores ſuas etiam in ſucceſſione feudali paterna excludunt, *cap. unic. §. 3. 1. feud. 1. cap. unic. 1. feud. 8.. cap. unic. 1. feud. 36. uerbo: quia ſeruire non ualet*, STRVV. *Syntagm. iur. feud. exerc. 9. th. 8.* SCHRADER *de feud. part. 7. cap. 4. idem obtinet in fidei commiſſis familiae arg. l. 195. §. fin. l. 196. §. 1. ff. de V. S.* KNIPSCHILD *de fideicomm. fam. cap. 8. n. 127. & ſeqq.*

Quid hic ſingulare in feudis? §. 5. Illud quoque circa ſucceſſionem in feudis notandum, quod in hac *uinculorum duplicitas* non attendatur, ſed ſola agnatio conſideretur, & ſufficiat aliquem ex ſtipite & ſanguine primi acquirentis deſcendere, alterum uero uinculum ex parte matris intercedens, quo alias fratres germani conſanguineis ſunt potiores, quoad ſucceſſionem hanc feudalem nullum habeat effectum, *cap. unic. v. his deficientibus. 2. feud. 11.* STRVV. *Syntagm. Iur. feud. cap. 9. aphor. 6. num. 1.* CARPZ. *part. 3. conſt. 29. defin. 4.* Vnde ad hanc ſucceſſionem conſanguinei etiam cum fratribus germanis admittuntur, STRVV. & CARPZ. *d. defin. 4.* ROSENTHAL *de feud. cap. 7. concl. 57. n. 1.* Quemadmodum etiam in ſupremo camerae imperialis iudicio deciſum eſſe teſtatur GAILIVS *2. obſ. 151. n. 1.* Vterini uero quia neque agnati ſunt neque ex primo acquirente per maſculos deſcendunt, in ſucceſſione hac feudali non tantum per germanum, ſed etiam per fratrem conſanguineum, regulariter excluduntur, licet in feudo foemineo allegata ratio ceſſet, ideoque in hac caſus euenire poſſit, ut uterini fratres conſanguineum excludant, quem refert STRVV. *dict. loc. n. 12.*

Quid in fideicommiſſis hic ſingulare? §. 6. Quid in *fideicommiſſis familiarum* obtineat, ſupra

§. 7.

§. 7. dictum est. Illud uero hic etiam non praetereundum, *an stante statuto, sorores & foeminas existentibus agnatis, excludente, consanguinei fratres a fraterna successione excludantur?* Id quod ualde inter doctores controuertitur, uti uidere est ex iis, quae tradunt MENOCH. *uol. 2. cons. 187.* & *Tiberius* DECIAN. *vol. 1. resp. 16.* Vbi ille negatiuam, hic uero affirmatiuam sententiam defendit. Quod scilicet fratres utrinque coniuncti sint praeferendi consanguineo tantum, etiam stante dispositione talis statuti. Quae sententia posterior uerior est per ea, quae ad longum tradit & deducit iam dictus DECIANVS *dict. resp. 16. a num. 20. usque ad num. 74.* ubi etiam ad contraria respondet. Et inter caetera pro ratione dubitandi adfert, quod licet hoc statutum fauorem agnationis respiciat & consanguineus quoque sit agnatus, non tamen exinde sequatur, quod inter agnatos ordo succedendi, iure communi praescriptus, non debeat obseruari & rationem statuti esse, ut bona maneant in *familia*, obseruata autem iuris communis dispositione bona etiam in familia manere, ideoque nullam adesse necessitatem, *ut tali statuto ius commune correctum esse dicamus.* Neque uerisimile esse, quod statuentes tali statuto germanorum conditionem deteriorem facere uoluerint. Quod utique haud raro contingeret, si consanguinei cum ipsis succederent. Nam v. g. frater germanus cum sorore germana defuncto fratri succedens, accipit dimidiam haereditatis partem, uerum si, sorore exclusa, ui talis statuti, fratres consanguinei forsitan quatuor aut plures simul admittendi essent, ipse quintam aut minorem partem acciperet, quod absurdum & a mente statuentium utique alienum esset, eandem quoque

ſententiam tuentur KNIPSCHILD *de fideicomm. famil. cap. 9. n. 42. ibique citati*, ea, quae communior eſt, uti patet ex DECIANO *dict. reſp. 16. n. 49. ibique allegato Tiraquello.*

Quid iuris in fratribus per ſubſequens matrimoniũ *legitimatis.* §. 6. Ea quae dicta ſunt de ſucceſsione *fratrum naturalium & legitimorum* ſimul, qui ſcilicet conſtante matrimonio nati ſunt, habent quoque locum in fratribus *naturalibus legitimatis* per ſubſequens matrimonium & in eorum liberis, nam & hi pariter admittuntur cum legitime natis & non ficte, ſed uere legitimi dicuntur per *Nouellam 74. & Nou. 89. cap. 8.* KNIPSCHILD *dict. tract. cap. 8. n. 328.* Ita, ut hi fratres legitimati etiam conſanguineos & uterinos legitime natos a ſucceſsione fratris ſui germani excludant, *argum. dict cap. 8.* & ex communi & recepta conſuetudine in feudis quoque ſuccedant, MYNSING. *cent. 5. obſeru. 42.* GAIL. 2. *obſeru. 141 n. 2.* etiamſi primo acquirenti feudum conceſſum ſit, für ihn und ſeine ehelich gebohrne Leibes Lehn-Erben. Haec autem non obtinent in fratribus legitimatis per reſcriptum principis aut oblationem curiae. Hi enim ſoli patri ſuccedunt, non aliis cognatis patris, neque aſcendentibus, neque deſcendentibus, neque collateralibus patris, neque contra cognati patris huiusmodi legitimatis ab inteſtato ſuccedunt, SCHNEIDEV. *ad tit. Inſt. de haeredit. quae ab inteſt. defer. rubric. de ſucceſſ. fratr. ex uno latere tantum n. 37.* Idque in feudis extra pugnam eſt, niſi nominatim ad feuda legitimati ſint, idque in reſcripto legitimationis expreſſum fuerit, quanquam etiam alii legitimatis per reſcriptum principis ius quoque fratribus & aliis collateralibus ius ſuccedendi tribuant, uti tradit & praeiudicio ex SCHVRERO allegato confirmat RICHTER *de ſucceſſ. ab inteſt. ſect. 3. membr. 2. n. 1.*

§. 7.

§. 7. Fratres naturales tantum & alii collaterales per lineam paternam coniuncti sibi inuicem non succedunt, quia nulla inter eos agnatio uel cognatio de iure intercedit, §. *4. Inst. de success. cogn. Nou. 89. cap. 4.* De fratribus autem naturalibus tantum & uulgo quaesitis, qui sunt coniuncti ex linea materna, planum est, eos inuicem succedere siue omnes sint naturales tantum ab uno amasio extra matrimonium ex concubina suscepti, siue mater eos ex diuersis amasiis suscepit, siue unus sit naturalis tantum, alter uero per matrem ex legitimo matrimonio procreatus, item siue sint naturales in specie nati scilicet ex concubina, siue uulgo quaesiti. Omnes enim ratione cognationis ad successionem uocantur, SCHNEIDEV. *dict. loc. rubr. de success. fratr. collater. tantum nuus. 42. & seqq.* RICHTER *dict. sect. 3. membr. 3. n. 1. & seqq. per leg. 2. & 4. ff. unde cognati, item* §. *4. inst. de succ. cognat.* Vbi tamen notandum, hoc, quod iam dictum est, fratres scilicet naturales tantum succedere fratribus suis uterinis aliisque legitimis collateralibus maternis, procedere, quando scilicet alii legitimi in eodem gradu coniuncti non extant, RICHT. *d. l. n. 5. per* §. *7. I. dict. tit. & l. 4. ff. unde cognati.* ubi etiam praeiudicium adfert.

Quid hic de fratribus naturalibus tantum?

§. 8. Fratres autem *incestuosi, nefarii* & ex alio damnato coitu suscepti ab omni successione repelluntur, quia eos neque lex neque natura agnoscit. Nullum enim ius consanguinitatis habere intelliguntur, neque liberi nominandi sunt respectu parentum, ideoque multo minus fratres & sorores, RICHT. *dict. loc. n. 6. per Nou. 89. in fin.* AVTHENTIC. *Cod. de incestuosis & inutilib. nupt.* Id quod uerum est siue uterque defunctus scilicet & succedere

Quid hic de fratribus ex coitu damnato.

 uolens,

uolens, ſiue alter tantum ſit ex coitu a iure Ciuili damnato natus SCHNEIDEV. *dict. l. n. 47.*

Quid ſi adſit fratris teſtamentum? §. 9. Fratribus & ſororibus aduerſus teſtamenta fratris & ſororis ſi citra cauſam ab imperatore Iuſtiniano *in Nouella 22. cap. 27.* enarratam fuerint exheredati, turpesque perſonae a fratre uel ſorore inſtitutae, querelam inofficioſi teſtamenti competere manifeſtum eſt ex §. 1. *I. h. t. & l. 1. ff. uti & l. 27. Cod. eodem.* Non tamen omnes indiſtincte ad querelam admittuntur, ſed prius *germani agere* poſſunt; his non extantibus, conſanguinei; uterinis uero non conceditur; melius ſiquidem faciunt, ſi ſe ſumptibus inanibus non uexent, cum obtinendi ſpem non habeant, *l. 1. ff. l. 27. Cod. h. tit. §. 1. I. eod.* Sed non indiſtincte frater aut ſoror ueniunt 1) namque impeditur, ſi ipſe eadem turpitudine laboret, qua haeres ſcriptus, *arg. l. 11. Cod. h. tit. l. 47. ff. ſolut. matrim.* DONELL. *6. c. 15.* diſſentit STRVV. *exerc. 10. th. 18.* 2) propter ingratitudinem ex tribus cauſis in *Nou. 22. cap. 47.* Si tamen a germanis aut conſanguineis per hanc querelam teſtamentum reſciſſum fuerit, illorum uictoria & uterinis prodeſt, ut ſcilicet hi cum illis ab inteſtato, ad cuius cauſam res reducitur per hanc querelam *l. 6. §. 1. ff. l. 34. v. teſtamento remoto Cod. h. tit.* ſuccedant, *arg. Nou. 118.* uid. ECKOLD. *ad ff. de inoff. teſtam. § 4.*

Quid hic iuris adoptiui? §. 10. Filius *adoptiuus* licet patri adoptiuo etiam extraneo ſuccedat, ut ſupra dictum, tamen *agnatis & cognatis patris adoptiui non ſuccedit*, nec e contrario cognati & agnati patris adoptiui ſuccedunt ipſi adoptiuo, *l. pen. §. 1. v. & ideo ſancimus Cod. de adoptionib.* Nec diſtinguitur ſiue ſint adoptati ſiue arrogati: niſi ſint adoptati ab aſcendente in cuius poteſtatem transeant.

Nam

Nam tunc succedunt collateralibus agnatis tantum, non autem cognatis: ex illo scilicet capite, quod naturali coniunctione etiam coniuncti sunt, SCHNEDEV. *d. l. n. 41.* Et licet *unio prolium* adoptioni admodum similis sit, uti supra etiam dictum, in hoc tamen disconueniunt, quod filii uniti tantum ad hereditatem parentum supra memorato modo hinc inde uocentur, non autem ulterius se porrigat unio, quam, ut bona parentum utriusque matrimonii liberis & horum illis uniantur, atque communicentur RICKIVS *de union. prol. c. 9. n. 47.* ulterius autem frater unitus fratri unito non succedat, ideoque nominetur Einkindschafft/ nicht Einbrüderschafft/ MVSCVL. *de success. anomal. class. 1. membr. 3. num. 35.* KNIPSCHILD *dict. tract. cap. 8. num. 438.* ubi laudati Authores tradunt, quod post primam diuisionem a morte parentum exspiret unio, nec quoad effectum succesionis uinculum perpetuum pariat.

§. 11. Plura de materia hac utili & quotidiana addi possent in specie, quid circa liberos ex *diuersis matrimoniis procreatos* in puncto iuris *primogeniturae* uti & *reuolutionis*, quae in multis finitimis prouinciis locum habet, obtineat, sed quia hae materiae a TIRAQVELLO, STOCKMANNO, VOETIO & aliis plenissimis commentariis illustratae sunt & instituti mei ratio non est, eo ire usque; ideo pedem hic figo, beneuolum lectorem amice rogitans, ut ea, quae pro aetatis ratione proposita sunt, aeque benique consulat. *Conclusio.*

ACCES-

ACCESSIONES EX DIFFERENTIIS IVRIS ROMANI ET GERMANICI in CONIVGVM SVCCESSIONIBVS.

§. 1.

Caussae adpendicis,

TEcum ſenſi, perlecta lucubratiuncula tua, doctisſime candidate. Sed cum nolles, id, quod ſcripſeras, meis uerbis paulo immutari atque uerti in formam, meis muſis ſolennem amicamque: dabis tamen locum hiſce ad tua accesſionibus, eo fine a me ſcriptis, ut tam illuſtrarem firmaremque tua, quam ſpecimen darem nouum, in controuerſiis forenſibus uix methodum expectandam luculentiorem, quam doctrinas utriusque iuris differentiarum.

Diſſertationi fundamentum est communione bonorum *inter* coniuges *in Weſtphalia.*

§. 2. Eſt quidem tuae diſſertationi inſcriptio de *ſucceſſione liberorum ex diuerſis matrimoniis:* ſed, poſtquam perlegiſſem eandem, facile deprehendi, primum fundamentum & lumen petendum eſſe ex patriae tuae & Latii differentiis in *ſucceſſionibus coniugum & illa bonorum utriusque coniugis communione*, curiis ac moribus Romanis omnino ignota. Non itaque tuis melius conſuli poterit, quam ut doceatur; WESTPHALIAE & LATII hic diuerſa inſtituta eſſe; iura illos non reſpon-

reſpondere, ſed confundere & perturbare, qui utraque diſcrimina uel cogere uelint in harmoniam uel etiam explicare alterum ex altero uel, legum peregrinarum cauſa, contrahere Weſtphaliae tuae ſucceſſoriam conſuetudinem ad limites iuſto arctiores & magis anguſtos. Quod omne quam iniuſte fiat a celeberrimis doctoribus, Carpzouio maxime, id quidem eſt, quod oſtendi in *iuris Romani & Germanici differentiarum* prooemio p. 4. atque in iuris *Luſatici* & *communis differ. 3.* p. 14.

§. 3. Quantum uero poterit fieri, ſequemur ordinem *Iuſtiniani.* Quoniam iura ſucceſſoria in inſtitutionibus pleniori manu traduntur, quam in ipſis libris codicis & pandectarum. Accedit, quod omnino iuris ſtudioſi interſit, ne Latii *ueteris, medii* & *noui* diuerſos in ſucceſsionibus ordines ignoret. Ita enim cauſas intelliget factae rerum conuerſionis & conſultaene fuerint, an inconſultae, peruerſae reique publicae pernicioſae. Imo clarum quoque tum & hoc erit, quod *coniugum illa communio bonorum* & *ſucceſſio*, quae Latio inconcinna & tantum non improba, Germaniae autem noſtrae ex idoneis rationibus fuerit commendatisſima.

Quare ordinem ſequamur inſtitutionum?

DIFFE-

DIFFERENTIA I.

Quae *discrimina* inter *suos* & *emancipatos*?

Lib.3. tit.1. §.1. ad uerba: *Primum ad suos heredes.*

Romano iure hereditas principe loco pertinuerat ad *liberos*, in potestate patris constitutos, laborum quippe socios & adiutores quaestuum in re familiari [aa]: quae causa deest apud Germanos, quorum moribus liberi eo momento, quo curare possunt rem familiarem de patria potestate exeunt emancipanturque suo prorsus arbitratu. Vt adeo nulla hic inter *suos* & *emancipatos* liberos discrimina aut unius generis maior fauor, quam alterius in accipienda hereditate [bb].

Qui sui heredes praelati liberis emancipatis?

(aa) *Suos* heredes dici, qui *in potestate* constituti sunt decessoris paterna ex §.2. *Inst. de hered. ab intest.* atque §. 2. *Inst. de hered. qualitate* clarum est. Qui autem factum sit apud Romanos, quod ipsi inter liberos suos hoc fecerint discrimen, ut emancipatos excluderent a legitima successione uocarentque *suos* tantum *l. 2. ex testam. C. unde liberi* atque *l. 2. nihil C. de usucap. pro hered.* illud quidem grauioris omnino momenti & rationis parum cognitae interpretibus. Nam exulat hic causa Tryphonini, quasi liberis ex *uoto* nostro paremus opes *l. 50. §. 2. ff. de bonis libert.* exulat Pauli ratio, quod liberis debeatur hereditas ex *naturae* decreto *l. cum ratio naturalis pr. ff. de bonis damnator.* & pistola ad *Galatas 4. uers. 7.* aut, quod Papinianus dicit, *naturae* simul & parentum commune *uotum* liberos facere heredes *l. 7. scripto* sub fin. *ff. unde liberi.* Quoniam haec philosophia aeque tangit liberos generis utriusque, siue emancipati sint siue minus. Deinde neque

que illud multum hic momenti habet, quod tamen haec diſcrimina, inter *ſuos* & *emancipatos*, leges iubeant ſanctisſimae & antiquisſimae XII. tabularum, quod affirmet Iuſtinianus §. 1. 2. *Inſt. de hered. ab inteſtato* & §. 2. *Inſt. de hered. qualit.* Quamuis enim illa reperiatur in corpore VLPIANI *tit.* 26. tamen rationem oportet adfuiſſe, quare ex eo tempore conditores XII. tabularum excluſos uoluerint *emancipatos* liberos, ſi quidem adfuerint *ſui*. Accedit, quod uix populi ſint alii, quibus in deferenda hereditate diſcrimen hoc probatum inter *ſuos* liberos & *emancipatos*, ut adeo dubium non ſit, quin ita placuerit Romanis ex cauſa, nonniſi grauisſima. Et uero, inter alias forte, mihi quidem fuiſſe uidentur etiam hae. Scilicet quam diu liberi in poteſtate egerant patris, non in turpi otio uixerant, ut potius, ſub imperio ac iuſſu parentis, illos oportuerit exercere artes, probare induſtriam, uigiliasque in negotiis, unde lucra & quaeſtus in re familiari. Plenior tum ex operis liberorum uel nepotum ſpes fuerat ad augendas opes paternas, cum nulla tum eſſent priuilegia peculiorum, ſed, quicquid acquiſierant liberi in toga militiaque, id omne patris eſſet proprium eiusque accederet theſauris. Contra, quos liberos emancipauerat pater, illi uixerant & acquiſiuerant ſibi, non patri. Vt igitur fieri poterat, liberos ad quadrageſimum usque & plures quandoque annos in operis, patri praeſtandis, opibusque illius adaugendis perſiſtere, imo ſeneſcere & immori: ita omnino fuerat contra officium, mortuo patre, in accipienda hereditate illos uel aliis poſtponi uel admitti emancipatos cum ipſis ad ſucceſſorii iuris ſocietatem. Contra, cum emancipati iam ſibi prodeſſent, non patri, nilque illis ad quaeſtum & compendia ſuae, non pater-

Ad cauſas ſingulares coniecturae, 1) quia inter bona patris quaeſtus facti a ſuis.

nae familiae, concilianda, obesset, illi uero a patre alimenta iam accepissent & impensas alias, quibus opus fuerat in discendis artibus ac disciplinis adeoque satisfecisset pater officio erga liberos naturali: quilibet iam intelligit, non absque graui iniuria huius generis liberos hereditare potuisse cum suis in substantia paterna neque emancipatos inique a patris hereditate fuisse exclusos. Si autem hoc, dices, potuisse itaque *suum* heredem nuntium mittere patris hereditati, in tanta egestate demortui, ut opes non responderent aeri alieno. Repono, neque hoc fieri potuisse ob patris infinitam illam in *suos* potestatem, in occidendo & exheredando *l. in suis ff. de liber. & posth.* qui propterea heredes illius fuerant *necessarii*, instar fere seruorum *§ 2. Inst. de hered. qualitat.* Est ergo potius pro *suis* argumentum inde nouum, illos merito ad lucra hereditaria uocatos fuisse patris sui, exclusis emancipatis, quoniam ad damna inde toleranda soli fuerint obstricti. Accedit demum, quod pro uoluntate paterna non aliae coniecturae, quam ut illi, qui in familia & domo eius, qui domestici, qui, uiuo patre, rerum familiarium quodammodo domini, *§. 2. Inst. de hered. qualit.* illius non tam hereditatem adirent, quam retinerent eandem *l. si patronus 12. §. ult. ff. de bonis libert.* neque aliquid ad extraneos, liberos scilicet emancipatos, perueniret *§. 2. Instit. de hered. ab intest.*

2) suis inde damna necessaria, ergo neque inuidenda lucra.

3) quia sui non adierunt hereditatem, sed retinuerunt eandem.

Sed uero qui factum fuerit post, ut discrimina *suorum* liberorum ab *emancipatis* tollerentur, *cap. nullam 4. Nou. 118.* illius pariter dabo coniecturas. Scilicet, ex quo tempore peculiorum priuilegia *castrensium*, *quasi castrensium*, *aduentitiorum irregularium*, ceterorumque nomina fingebantur, in quibus acquirendis etiam *sui* liberi non patri proderant, uerum sibi, instar emancipatorum:

Quare discrimina inter suos & emancipatos Romae sublata? causa 1) patri peculia subtracta suorum.

torum; iamnunc parum supererat, quod, patris intuitu, inter utrumque liberorum genus interesset. Vt eodem certe in hereditatibus accipiendis iudicio omnes digni esse uiderentur. Deinde postquam praetor *suos* uinculo soluit, ne oporteret eos patris heredes esse necessario, uerum declinare illis liceret paternam hereditatem, si quidem ex illa sibi metuerent damna *§. 2. Inst. de hered. qualitat.* atque *l. 57. necessariis ff. de adquir. heredit.* noua iterum causa fuerat ad discrimen inter suos & emancipatos auferendum. Praeterea cum Romanis moribus uix fieri posset, ut ex filiarum operis aliquid honeste posset acquiri: igitur his non hereditas uidebatur deberi, sed alimenta tantum aut portio, quae filiabus sufficeret ad uictum & cultum. Hanc egomet causam existimo fuisse, quare filii, non autem *filiae* praeteritio uitiauerit testamentum, quod ex iure ueteri repetunt CAIVS *lib. 2, tit. 3. §. 1.* IVSTINIANVS *§. 1. Instit. de exhered. liber.* porro VLPIANVS *in fragm. tit. 22. §. 16.* Sed cum etiam hoc sustulerit discrimen inter filios quaestuum paternorum adiutores & filias otiosas Iustinianus *l. ult. C. de liber. praeterit.* idque ex inani figmento, quasi *ueteris instituti auctores naturam accusare aut punire uoluerint, quod non omnes liberos generauerit masculos*, cum tamen ipsi ad operas respexerint filiorum, quas filiarum otio praetulerunt: igitur nihil iam uidebatur obesse, quo minus non & emancipati cum suis uocarentur ad hereditatis communionem. Atque hactenus successionis inter *suos* & *emancipatos* descriminumque inter utrosque historia. Vnde facile ad intelligendum est, quam turpiter se dederit Tribonianus, quod illa ignorata, *suorum* iura commiscuerit cum *emancipatis*.

(bb) Quod liberi, ex quo habiles facti sunt ad quae-

2) sui porro non necessarii heredes.

3) sexus ratio omnis sublata.

Quare apud Germanos *nulla ſint inter* ſuos *& e-*mancipatos *diſcrimina ſucceſſoria?*

ſtum, qui uictui cultuique eorundem poterat ſatis eſſe, a neutro parente retenti ſint ſub poteſtate inuiti apud Germanos, illud quidem monuit iam *uir illuſtris*, THOMASIVS in not. ad *lib. 1. Inſt. tit. 12. p. 66.* Cum itaque cauſa primaria, ob quam *ſuis* heredibus ante *emancipatos* tanta praerogatiua, eo ipſo defuerit in Germania, quoniam uix ac ne uix quidem ibi contigit, ut pater ex operis filii ſui diteſceret: igitur non ſolum inter *ſuos* & *emancipatos* filios in accipienda hereditate nulla apud Germanos diſcrimina fuerunt, ſed etiam inconcinnum plane fuiſſet, hos Romanorum mores Germaniam imitari. Hinc ualde dubito, utrum leges apud Germanos ualeant, quas Romani ſcripſerunt de *ſuis*. Quod illi *ipſo iure* ſint heredes; quod hereditatem non acquirant, ſed *retineant;* quod non repudient illam, ſed tantum *abſtineant* ab ea, VINNIVS *ad* §. *2. Inſt. de hered qualit. n. 3* imo, quod in ſuis per heredem, non iura tantum defuncti continuentur; ſed etiam *poſſeſſio*, cetera. Quoniam cauſae ceſſant priuilegiorum & condominii tranſlati in ſuos apud Romanos. Niſi cum CARPZOVIO *lib. 3. deciſ. 225. n. 21.* pluribusque aliis adfirmare audeas, poſſeſſionem rerum hereditariarum ipſo iure tranſire etiam in emancipatos, quod non ſolum uerbis & rationibus aduerſatur *l. 23. ff. de acquir. uel omitt. poſſeſſ.* ſed forte ex illo errore prouenit, quod, diſcrimine inter *ſuos* & *emancipatos*, intuitu excluſionis ab hereditate, ſublato, *ſuorum* etiam iura in continuatione poſſeſſionis communicata ſint cum emancipatis. Quod tamen nullatenus dare poſſumus, cum leges etiam Germanici imperii in heredibus *facta* requirant uniuerſim ad *poſſeſſionem* atque in ipſo iterum poſſeſſorio *ſummariſſimum* a *ſummario* & *ordinario* tam curate ſoleant diſtingue-

Curſim de poſſeſſione *heredis ſui & extranei.*

ſtinguere. Qua de re PFANKUCH *de Poſſeſſorio ſummariſſimo* & ante eum HAHNIVS *de tranſitione poſſeſſionis in heredes*, aduerſus Carpzouii praecipue adſeclas, ſcripſit diſputauitque ex inſtituto.

DIFFERENTIA II.

Qui *primus* ordo ſuccedendi ſit *coniugum*?

Romano iure *coniugum ſucceſſio* nulla [cc], ipſam *dotem* reſtituere oportuerat maritum uxoris heredibus (dd), neque uxori *antidos*, ſiue donatio propter nuptias ſucceſſionis ergo conſtituta, ſed in *ſecuritatem* tantummodo olim repetendae dotis (ee); lucra autem coniugibus ſucceſſoria, non ex *lege*, ſed uel ex *ritu confarreationis* [ff] aut *coemtionis* (gg) uel ex nuptiali *pacto* (hh) uel ex cauſa ſingulari *mendicitatis* coniugalis (ii): Germanorum uero inſtitutis inter coniuges bonorum communio eſt legitima [kk], non ſolum illatorum (dem von beyderſeits eingebrachtem) ſed etiam acquiſitorum ex quaeſtu [dem errungenen] [ll], ut adeo altera coniuge demortua, omne patrimonium & hereditas, ſiue extiterint liberi, ſiue minus, ad ſuperſtitem ſolum deuoluta eſſe uideatur [mm].

Lib. 3. tit. 1. ad uerba: primum hereditas.

(cc) Olim certe *nullam coniugem habuiſſe ſucceſſionem* in bonis hereditariis, patet ex *titulo* pandectarum *unde uir & uxor*. Nam praetor motum ſe dicit aequitate, ut,

Quare coniuges in Latio a ſucceſſione excluſi?

ut, qui *heredem* facere non posset, daret tamen coniugi superstiti, ad iura successoria fisci excludenda, deficientibus *liberis, parentibus, agnatis, cognatis* possessionem bonorum morte relictorum, id est, re ipsa succesionem. Ita enim ipse imperator in *l. 1. maritus C. unde vir & uxor* scribit: *maritus & uxor ab intestato sibi succedant, quoties deficit omnis 1) parentum 2) liberorumque seu 3) propinquorum legitima uel naturalis succesio. Fisco tantum* (a coniuge superstite) *excluso.* Durissima quondam lex, uocatis etiam extraneis heredibus, excludi coniugem, uitae ac fortunarum participem idque diuino iure humanoque. Verum ad hanc iuris insolentiam plura sunt, quae induxerunt ac permouerunt Romanos. Principio enim per diuortia Romanorum, quibus illi uxores suas uel ex leui uel etiam ex nulla fere aut certe non idonea causa dimiserunt, fieri non potuit, ut uxoribus uel communionem bonorum darent uel etiam stabilem hereditatis spem. Quam potestatem cum sibi etiam uxores in uiris dimittendis sumpsissent, his quidem, dici nequit, factam fuisse iniuriam. Ne igitur insecuto diuortio difficiles essent calculi in bonis aestimandis, computandis & cuique coniugi adsignanda eorum parte: melius magisque consultum uidebatur, ne commiscerentur, uerum coniugio soluto, quilibet tolleret id, quod intulerat. Deinde uxores, quae moribus Italiae uixerunt, uix habuerunt occasionem ad faciendum quaestum in re familiari. Inprimis, quod maritorum aemulatio & suspicio non permisit mulieribus, ut uel in publicum irent uel negotiarentur domi uel sola solis libere loquerentur. Taceo, quod eius generis uxor se etiam fecit ita suspectam plebi, ut, uulgi iudicio, leui macula notaretur.

Causae 1) Romanorum diuortia.

2) foeminarum Italicarum otia.

Ex-

Ex operis itaque ſolorum maſculorum cum expectanda eſſent lucra, neque cauſa fuit, quare foeminae ad bonorum ſocietatem hereditatemque admitterentur. Praeterea pater etiam ſolus liberis ſuis ſuppeditauit ea, quibus iisdem opus fuerat ad cultum & uictum: contra mater ab hoc officio fuit aliena neque lege ulla ad ſuos alendum olim fuerat coacta. Igitur uitio uerti non potuit marito, ſi uxorem, nullo onere grauem ex re familiari, de domo ſua nudam dimiſit. Accedit, quod neque matris ſuae heredes fuerint liberi *pr. Inſt. de SCto Orphitiano* neque mater heres liberorum *pr. Inſt. de SCto Tertulliano.* Vt adeo penes patrem ſola poteſtas in liberos, facultas ſola ex illorum operis & fortunis acquirendi, ſpes liberorum ex opibus patris ſolius: uxori nihil, niſi uerbum remanſit, ob quod illa dici potuit materfamilias. Adderem incuſationes, quibus impeti ſolent ingenia Italorum, ne lucri cauſa coniux coniugi ſtrueret inſidias heredipeta. Atque haec priſtini iuris cauſa fuit, ob quam nulla coniugum apud Romanos ſucceſſio. Cum uero maritus excluſerit inde uxorem: neque ille ſibi ius hoc potuit adrogare.

3) ex maternis opibus nulla ſpes liberorum

4) neque matris aut auiae hereditas liberis.

5) Italis frequentia aſſaſinia.

(dd) Fuit enim dos tam diu penes maritum, quamdiu uxorem aluit. Matrimonio itaque diſſoluto aut demortua uxore dotem reſtituere debuit maritus heredibus uxoris. Id quod eſt teſtatiſſimum. Sic in *l. un.* §. *6. C. de rei ux. act.* uerba ſunt haec: *Illo procul dubio ſeruando, ut, ſi deceſſerit mulier conſtante matrimonio,* DOS *non in lucrum mariti cedat, ſed ad mulieris heredes ſecundum ſui naturam, transmittatur.* Niſi pactis aliter conuenerint inuicem coniuges, uti *l. 19. C. de donat. ante nupt.* atque *l. 18. C. de iure Dot.* Atqui etiam hae exceptiones firmarunt regulam, uxoris heredes neutrubi fuiſ-

Quare maritus excluſus ſit a ſucceſſione dotis?

ſe maritos. Neque praeter rem. Quoniam ne quidem uxor aliquid a marito accepit &, cauſa oneris matrimonialis remota, etiam dotis ceſſauit ulterior poſſeſſio.

Quare a donatione propter nuptias excluſae uxores? (ee) Donationem propter nuptias, diſſoluto matrimonio, non lucratas eſſe uxores, ſed ab illis redditas heredibus maritorum, poſtquam receperant dotem, id quidem caret dubitatione. Quorſum euolui poſſunt *l. ult. C. de donat. ante nupt.* atque *Nouella 91.* niſi pactis aliter prouiſum datumque uxori, ut, poſt dotem receptam, etiam lucraretur propter nuptias donationem, eamque uel totam uel illius aliquam partem *l. 9. ex morte C. de pactis conuentis ſuper dote* atque *Nou. 97.* Taceo, quod iuris rationes circa *dotes* & *antidotes* ſeu ante nuptias donationem prorſus ſint eaedem *Nou. 97. cap. 1.* Vt adeo, uxore dotem repetente, idem habeat maritus donata propter nuptias recuperandi.

Qui effectus confarreationis in connubiis? (ff) Hae quidem uetuſtiſſimi iuris apud Romanos ſunt reliquiae. Scilicet, ut connubiis adderetur aliqua religio: *aliqui coniuges in nuptiis ſacra fecerunt numini in farreo pane, inter quae mulier in manum uiri conueniebat.* Vnde huic generi nuptiarum nomen eſt datum *confarreationis*, coniuges dicti ſunt *confarreati.* Ex ueteribus deſcripſerunt ritum hunc ARNOBIVS *lib. 4. adu. gentes c. 17.* VLPIANVS *in fragment. tit. 9.* Cuius uerba ſunt haec: *Farre conuenitur in manum, certis uerbis & teſtibus X. praeſentibus & ſolenni ſacrificio facto, in quo panis farreus adhibetur.* Idem BOETHIVS *in topicis Tullianis* Quorum omnium pluriumque aliorum loca congeſſit BRISSONIVS *de ritu nupt. p. 109. 110.* Hoc igitur ritu contractis nuptiis, teſtimonio clarum eſt *Ciceronis*, *Luciani*, *Macarii*, quod tum communio fuerit bonorum inter

con-

coniuges. Vt uxor audiret *condomina*, eſſetque inter heredes *ſuos* neque minori iure ſuccederet marito in bonis, quod plene planeque docuit HOTMANNVS *de ritu nuptiar. cap. 26.* Quare autem poſtea factum ſit, quod noluerint porro *coniuges* ita conuenire & *confarreari*, haud dubie euenit propterea, quoniam coniugum hereditates, hoc ritu ſtabilitae, inconcinnae uidebantur ſequioris aeui corruptelis, quas deſcripſimus ſupra *litt. cc.*

(gg) Quemadmodum Romani per imaginarias uenditiones fecerunt alia plura: ita etiam contraxerunt hoc ritu nuptias. Exponat nobis illum BOETHIVS in laudatis *topicis:* Coemtio *certis ſolennitatibus peragebatur & ſeſe in coemendo inuicem interrogabant, uir ita:* AN SIBI MVLIER MATERFAMILIAS ESSE VELLET? *illa reſpondebat*, VELLE: *item mulier interrogabat*, AN VIR SIBI PATERFAMILIAS ESSE VELLET? *ille reſpondebat*, VELLE. *Itaque mulier in uiri conueniebat manum & uocabantur hae nuptiae per coemtionem & erat mulier materfamilias, uiro loco * filiae.* Idem SERVIVS *lib. 4. Aeneid.* & *lib. I. Georg.* Suppleat hiſtoriam harum nuptiarum Varro, interprete NONIO *de propr. ſerm. c. 12.* Ita autem ille: Nubens *mulier tres ad uirum* ASSES *ferebat.* Vnum, *quem in manu tenebat, tanquam emendi cauſa dabat marito*: alium, *quem in pede habebat, in foco larium familiarium ponere*: tertium, *in ſacciperio cum condidiſſet, reſignare ſolebat.* Plenius de hoc actu BRISSONIVS *de ritu nuptiar. p. 210. 211. 212.* Idem hic ritus eosdem habuit iurium effectus in ſucceſſionibus & hereditatibus inuicem accipiendis, qualem deſcripſimus in notula proxima *confarreationis*, quod commonſtratum dedit HOTOMANNVS *de ritu nuptiar. cap. 26.* Omnia enim huc loca ueterum conquirit, qui uxorem adpellant rerum familiarium *condominam*,

Qui coemtionis effectus in connubiis?

nam, sociam, inter quam & maritum nihil sit diuiduum, proprium nihil, sed communia utrinque. Ego, quamuis non negem, tam in *confarreatis*, quam in *coemtis nuptiis* bonorum fuisse communionem inter coniuges, nego tamen illud, quod factum hoc sit intuitu ritus alterutrius. Nam principio loca innumera sunt HALICARNASSAEI *lib. 2. c. 26.* PLVTARCHI *de praeceptis connub.* COLVMELLAE *lib. 12.* VLPIANI *in fragm. tit. 22.* GELLII *lib. 18. c. 6.* unde clare constat, temporibus uetustissimis uxores uniuersim in numero fuisse suorum heredum. Cum itaque auctores raro hic sigillatim loquantur de uxore huius uel illius ritus, putauerim regulam hanc quondam fuisse generalem. Deinde, quae de nuptiis, ex *annuo* cum muliere *usu* ac *contubernio* praesumtis, contractisque cum ab HOTTOMANNO *cap. 22.* tum a BRISSONIO *p. 208. sq.* scribuntur & quod eius generis mulieres uerbo *matrumfamilias* non sint adpellatae, illud quidem facile largior. Verum quis non uidet quaeso! factas ita fuisse nuptias nonnisi rarissime adeoque non regulae nomen illas mereri, sed exceptionis. Abhorruit haud dubie foemina honesta aut uirgo integrae famae annuo spatio contubernalis esse uiro, ei corporis sui copiam facere ac usum sub spe futuri matrimonii. Praeterea cum Romam nondum inuasissent corruptelae *litt. cc.* descriptae in notula praecedente, nihil aequius & naturae decretis amicum magis fuit, quam thori sociam bonorum quoque mariti esse consortem. Contra nullus dubito, cum, praeter duos *confarreationis* & *coemptionis* ritus nuptiales, olim non essent alii uere honesti, eo inprimis fine nouos nuptiarum modos inuenisse Romanos, ne ulla coniugum porro uel successio esset uel bonorum communio.

Vtriusque opinionis censura.

Tertia nuptiarum species usu mulieris annato.

(hh) Fuit

(hh) Fuit enim in cuiusque coniugis arbitratu, qua demum lege uellet inire fœdus connubiale, adeo ut nuda etiam hic pacta pariant obligationem. Sunt ea de re integri tituli in pandectis de *pactis dotalibus* inque codice de *pactis super dote, antidote, paraphernis*, cetera. Cuius enim intererat magis promoueri nuptias, illa etiam pars alteri concesfit fauorabiliora pacta connubialia.

Qui pactis succedere possint coniuges.

(ii) Sunt haec beneficia longe recentiora neque inconsulta tamen. Cum enim coniux superstes pauper esset, decessor autem locuples; illi ad huius succesfionem in certa parte cum liberis etiam locum fecerant. Ita enim *Nou. 53. cap. 6.* fere concepta est: *Ad clementiam aptata lex. Videmus, licet bona mariti relicta multa sint, uiuat tamen uxor superstes in* egestate, *cum omnia sibi adrogent liberi. Sancimus igitur, huiusmodi uxorem indotatam in egestateque uiuentem cum liberis uocari ad* quartam *substantiae defuncti partem. Quae lex etiam* uiris *sit communis.* Ita tamen, *ut non transcendat haec portio centum librarum auri quantitatem*, imo, *si filii fuerint plures, quam* tres, *filialis portio debeatur superstiti uxori, non tamen quoad proprietatem, sed usumfructum ad dies uitae*, quod addit NOVELLA *117. cap. 5.* AVTH. *praeterea C. unde uir.* Dubia in hoc argumento respondent KOHLIVS & post hunc a SOMERN *de succesfionib. coniugum*, FOERSTER, RICHTER, b. m. STRYKIVS *de succesfione ab intestato.* In plerisque tamen desideratur lumen ueteris Latii & Germaniae institutorum sedula & liberalis collatio.

Succesfiones *coniugum ob* mendicitatem *in substantia* quartae *aut portionis* filialis *usufructu.*

(kk) Principio de causis patrii instituti & factae inter coniuges bonorum communionis: post de exemplis & mira omnium Germaniae prouinciarum consensione. Est igitur inprimis hic attendendum, quod

Quare apud Germanos *bonorum inter* coniuges communio *legitima?*

Quia 1) uxores non otiosae, ut in Latio, sed assiduae & laboriosae.

uxores Germanorum in matrimoniis non ad otia & delicias uocentur, ut in Latio fieri diximus, sed ad operas, labores, quaestuumque causas in re familiari. Quapropter aequitas & ratio iubet, ut, quae socia fuit operarum, sit quoque heres familiarium bonorum. Plene planeque de maioribus nostris testatur TACITVS *cap. 17. de M. G.* his quidem uerbis: *Ne se mulier* (uxor futura) *extra uirtutum* (laborum) *cogitationes extraque bellorum casus putet, ipsis incipientis matrimonii auspiciis admonetur. Venire se* * LABORVM *periculorumque* SOCIAM: *idem in pace, idem in praelio passuram * ausuramque. Hoc iuncti * boues* (utrique coniugi sub iugo trahendum & laborandum eodem), *hoc paratus equus, hoc data arma denuntiant. Sic uiuendum, sic pereundum. Accipere se, quae liberis * inuiolata ac digna reddat.* Scilicet uxoribus Germanicis eadem lex scripta fuit, quam exemplo *Hispanicarum, Celticarum*, in quibus ipsi etiam Germani *Thracicarum, Scythicarumque* mulierum comprobat STRABO *lib. 3. circa finem p. 165.* his uerbis: *Non uirorum modo fortitudo ac labor, sed etiam mulierum.* MVLIERES *enim agros colunt & cum pepererunt, suo loco uiros decumbere iubent* (quod ultimum forte ex ingenio additum auctoris) *iisque ministrant. Inter operandum ipsae saepenumero infantes lauant & inuoluunt. Narrant, fuisse aliquem, qui uiros & mulieres conduxerit ad fossionem. Sed in his mulierem quandam, correptam doloribus partus, non longe ab opere digressam, edito foetu ad opus rediisse, ne mercedem amitteret.* Idem de barbaris gentibus scriptum reliquit DIODORVS *lib. 4. c. 7.* quod *foeminas quoque in laborum communionem soleant adsciscere; quod mulieres simul ac uiri operas suas elocent pro mercede*, cetera. Etiam VARRO *lib. 2. de re rustic. c. 10.* exprobrat id Romanis, quod foeminae

testibus Tacito,

Strabone,

Varrone,

minae eorundem indulgeant otio, exemplis barbarorum deſidiam earundem executiendam eſſe, quae in eadem, etiam puerperae, induſtria & laborum ſocietate cum uiris & maritis ſuis perſiſtant. Verba eius fere ſunt haec: *Qui in ſaltibus paſcunt, his mulieres ſolent adiungere, quae ſequantur greges & expediant cibaria eosque faciant aſſiduiores. Eae mulieres in opere non quidem uiris cedunt. Nam & ipſae paſcunt pecus, ad focum ligna adferunt, cibum coquunt. Eadem illis mater & nutrix. Alunt pueros quandoque ſingulos iterum binos. Oſtendunt illae foetas noſtras, quae in conopeis iacent dies aliquot, eſſe leuuncidas ac contemnendas. Vix ab opere diſcedunt puerperae apud barbaros, ut puerum non peperiſſe, ſed inueniſſe, putes.* Quae loca, ſi cum illis conferas, quae de Romanis foeminis ſuperius *litt. cc. p. 46.* ſcripſimus, inter utrasque facile adparebunt differentiae. Ob quas foemina omnino ab hereditate mariti uel excludi poteſt uel admitti ad eandem. Neque enim aliis fere moribus utimur etiamnunc, in locis Germaniae illis, quos non infecerunt uel Latii uel peregrini populi alius corruptelae. *Deinde*, quae apud Romanos diuortia fuerunt & libidines, uiros mutandi & foeminas, pro cuiusque auſu & arbitratu, nullam ob aliam cauſam, quam ita placuiſſe, ut ne quidem coniuges inire potuerint pacta, iuxta quae neutri diuertere liceret, ſed matrimonio uinculum eſſet indiſſolubile atque aeternum *l. libera* 2. *C. de inutil. ſtipulat.* illa necquicquam infecerunt connubia Germaniae noſtrae, licet olim paganae. Certe mulieres Germaniae a libidine diuertendi tantopere fuerunt alienae, ut etiam damnarent, maritis demortuis, repetita matrimonia. Imo uiduae factae uitam laqueo finiuerunt facilius, quam cogitarent de ſecundo matri-

z) in Germanorum connubiis diuortia *nonniſi rariſſima.*

monio. Quae huc pertinent fere conquisiuerunt CLVVERVS *Germ. antiq. lib. 1. cap. 20. & 43.* atque HACHENBERG *dissert. 5. de nupt. Germ. §. 14. 17.* Atque hae causae sunt, quare in uetustioribus legibus Fancicis & Alemannicis ex eo etiam tempore, ex quo sacra Christi acceperunt, in diuortiis tolerandis patria nostra, ipso Latio aliisque regnis atque prouinciis, fuerit difficilior. Quod cum ita esset, diuortiorum metus impedire non potuit coniuges in Germania, quod tamen p. 46. 47. de Latio diximus, quin uiuerent in bonorum communione. *Praeterea* abhorrent quoque ingenia Germanorum ab assasiniis & manibus sicariorum clandestinis, partim, quod pectora circumferant aperta magis, quam ut, simulando amicitiam, uitae alterius struere & parare possint insidias; partim, quod auaritiae ueneno non ita correpti sint, ut pro leui mercede aut aliqua lucri spe audeant agere homicidas. Vt adeo neque ex hoc metu dissuaderi potuerit bonorum inter coniuges communio. Maximum uero illud tandem est, quod moribus Germanorum uere dici possit, liberos etiam sub matris esse potestate neque illa solui facilius, quam paterna, ut ante nos scripsit docuitque uir illustris, THOMASIVS *ad lib. 1. Inst. tit. 12.* Quemadmodum igitur liberorum ante nihil proprium fuerat, quam emanciparentur, in peculiorum nescio quondam Latio: ita nihil impedit, quo minus idem fuerit in Germania nerum de matris potestate. Quid? quod matri quoque *sui* ideo heredes sint, quibus in Germania ueteri eo certior spes in bonis maternis, quo testatum magis est, Germanos testamentorum fuisse ignaros neque exemplum auditum, quod uel pater uel mater excluserint liberos

3) inaudita apud Germanos assasinia.

4) matrum *potestas in liberos.*

5) nullum a matre periculum exheredationis aut laesionis in legitima.

suos

suos ceu naturales heredes a bonorum succesfione. Quod iterum Latio fuerat cauendum metuendumque ex bonorum inter coniuges communione. Tandem uti per ueteris Latii instituta graue erat liberis, ut in patris, ita quoque in matris potestate senescere illisque, non sibi & suis acquirere: ita neque hoc metui poterat in Germania nostra. Vti supra p. 44. iam est dictum euictumque, Germanorum emancipationes in ipso liberorum arbitratu esse, si quidem hi ad quaerendum uictum & cultum fuerint habiles. Ad extremum supra p. 54. iam docuimus, quod mulierum secundae nuptiae Germanorum moribus damnatae fuerint numerataeque inter res execrandas & detestabiles, quod plenius ostendit CLVVERVS *lib. 1. c. 20.* Quapropter neque bonorum communioni inter coniuges illud obfuit, quod, iterum nubendo, mater liberos destituere posset bonorum hereditate. Quae omnia si cum moribus ueteris praecipue Latii contuleris, illud facile patebit, bonorum communionem inter coniuges Romano iure omnino fuisse inconcinnam: quae institutis Germanorum fuit commendatissima, quod iam nunc est ostendendum & commonstrandum.

6) liberorum nulli sub parentum potestate quaestus.

7) in mulieribus iterata matrimonia cierata.

(ll) In nota praecedenti de *rationibus* est actum communionis bonorum inter coniuges Germanos: sequuntur nunc leges & statuta ipsa. In his audiemus primum iureconsultos FRANCOS. Ita autem *Iustus* VERACIVS in libello *consuetud. Bambergens. part. 2. quaest.* 1. 2. *seq.* de moribus istius regionis: *Communio bonorum inter coniuges longe aliter hic accipitur, quam apud Romanos eorumque in societate & de communi diuidundo & herciscunda familia iudiciis. Hic enim re uera diuisa est res &* *nemo*

Pro communione bonorum inter coniuges plenissima leges Germanorum 1) Francorum.

monio. Quae huc pertinent fere conquisiuerunt CLVVERVS *Germ. antiq. lib. 1. cap. 20. & 43.* atque HACHENBERG *differt. 5. de nupt. Germ. §. 14. 17.* Atque hae causae sunt, quare in uetustioribus legibus Fancicis & Alemannicis ex eo etiam tempore, ex quo sacra Christi acceperunt, in diuortiis tolerandis patria nostra, ipso Latio aliisque regnis atque prouinciis, fuerit difficilior. Quod cum ita esset, diuortiorum metus impedire non potuit coniuges in Germania, quod tamen p. 46. 47. de Latio diximus, quin uiuerent in bonorum communione. *Praeterea* abhorrent quoque ingenia Germanorum ab assasiniis & manibus sicariorum clandestinis, partim, quod pectora circumferant aperta magis, quam ut, simulando amicitiam, uitae alterius struere & parare possint insidias; partim, quod auaritiae ueneno non ita correpti sint, ut pro leui mercede aut aliqua lucri spe audeant agere homicidas. Vt adeo neque ex hoc metu dissuaderi potuerit bonorum inter coniuges communio. Maximum uero illud tandem est, quod moribus Germanorum uere dici possit, liberos etiam sub matris esse potestate neque illa solui facilius, quam paterna, ut ante nos scripsit docuitque uir illustris, THOMASIVS *ad lib. 1. Inst. tit. 12.* Quemadmodum igitur liberorum ante nihil proprium fuerat, quam emanciparentur, in peculiorum nescio quondam Latio: ita nihil impedit, quo minus idem fuerit in Germania nerum de matris potestate. Quid? quod matri quoque *sui* ideo heredes sint, quibus in Germania ueteri eo certior spes in bonis maternis, quo testatum magis est, Germanos testamentorum fuisse ignaros neque exemplum auditum, quod uel pater uel mater excluserint liberos suos

3) inaudita apud Germanos assasinia.

4) matrum *potestas in liberos.*

5) nullum a matre periculum exheredationis aut laesionis in legitima.

ſuos ceu naturales heredes a bonorum ſucceſſione. Quod iterum Latio fuerat cauendum metuendumque ex bonorum inter coniuges communione. Tandem uti per ueteris Latii inſtituta graue erat liberis, ut in patris, ita quoque in matris poteſtate ſeneſcere illisque, non ſibi & ſuis acquirere: ita neque hoc metui poterat in Germania noſtra. Vti ſupra p. 44. iam eſt dictum euictumque, Germanorum emancipationes in ipſo liberorum arbitratu eſſe, ſi quidem hi ad quaerendum uictum & cultum fuerint habiles. Ad extremum ſupra p. 54. iam docuimus, quod mulierum ſecundae nuptiae Germanorum moribus damnatae fuerint numerataeque inter res execrandas & deteſtabiles, quod plenius oſtendit CLVVERVS *lib. 1. c. 20.* Quapropter neque bonorum communioni inter coniuges illud obfuit, quod, iterum nubendo, mater liberos deſtituere poſſet bonorum hereditate. Quae omnia ſi cum moribus ueteris praecipue Latii contuleris, illud facile patebit, bonorum communionem inter coniuges Romano iure omnino fuiſſe inconcinnam: quae inſtitutis Germanorum fuit commendatiſſima, quod iam nunc eſt oſtendendum & commonſtrandum.

6) liberorum nulli ſub parentum poteſtate quaeſtus.

7) in mulieribus iterata matrimonia cierata.

(ll) In nota praecedenti de *rationibus* eſt actum communionis bonorum inter coniuges Germanos: ſequuntur nunc leges & ſtatuta ipſa. In his audiemus primum iureconſultos FRANCOS. Ita autem *Iuſtus* VERACIVS in libello *conſuetud. Bambergenſ. part. 2. quaeſt* 1. 2. *ſeq.* de moribus iſtius regionis: *Communio bonorum inter coniuges longe aliter hic accipitur, quam apud Romanos eorumque in ſocietate & de communi diuidundo & herciſcunda familia iudiciis. Hic enim re uera diuiſa eſt res &* nemo

Pro communione bonorum *inter* coniuges *pleniſſima leges Germanorum* 1) Francorum.

nemo posſidet eam in ſolidum. Sed coniux Germanis quiuis totius patrimonii utrobique confuſi eſt dominus & quae uxoris fuerunt, iam & mariti ſunt atque contra. Inconcinnum forte illud auribus eſt Latinis, unius rei plures eſſe dominos in ſolidum: ſed his forte moribus uixerunt primi chriſtiani, ut omnia eſſent omnium. *Conſtituitur haec communio utriusque coniugis cohabitatione continuata per annum & diem. Intra hunc enim ſpatium habent deliberandi, utrum pactis ſibi aliter uelint prouidere. Sunt autem communia uniuerſim bona omnia, mobilia, immobilia, acquiſita & acquirenda. Mortuo itaque coniuge alterutro ſuperſtes dominium conſequitur ſolitarie. Neque demortuo eſt integrum, aliter diſponere in teſtamento. Neque liberis ulla legitima, quam poſt expectare debent a ſuperſtite. Ceterum ſuperſtes tenetur ſoluere mulctam & aes alienum, quod coniux alter contraxit quocunque nomine & cauſa, quamuis ſuperet alteram partem. Vnius enim dominium fuerat idem, quam alterius & cuiusque in ſolidum*, cetera. In reliqua Francia Franconiaque idem iuris fuiſſe, facile eſſet ad probandum ſigillatim, niſi temporis ratio uela iuberet contrahere. Pulchra eius iuris cauſa legitur in der Landger. Ordn. des Hertzogth. Francken *part. 3. tit. 88. §. 2.* his quidem uerbis concepta: Dieweil beede Mann und Weib in unſerm Stifft des Hertzogthums Francken faſt zugleich die Bürden der Ehe tragen und mehrtheils * hartiglich arbeiten müſſen/ quod illis eſt

2) Sueuorum. concinnum, quae ſupra ſcripſimus p. 52. De SVEVORVM hic moribus plura nobis ſunt argumenta. Huc certe uerba reſpiciunt SPECVLI SVEVICI *cap. 46.* Mann und Weib mogent nicht gehaben Gut gezwäyet & *cap. 34.* Stirbt einer Frauen ihr Mann/ ſie bleibet in des Mannes Gut ungetheilet mit ihren Kindern. Quod

etiam

etiam monuit SCHILTERVS *exercit. 41. §. 75.* Eodem quondam iure usi sunt incolae Wurtenbergici ducatus, cum huc respiciant uerba des Landrechts *part. 4. tit. 1. p. 426.* Demnach des Erbrechts halben bißhero viel Klag entstanden / bevorab / da die Eheleute einander succediret / ob gleich derselben zusammen gebrachtes Vermögen nicht gleich gewesen. Folglich entweder der überlebende Ehegatte oder die hinterlassene Kinder bevortheilet werden müssen / si scilicet lance rem hanc aestimemus iuris Romani. Addo Sueuica HALAE meae STATVTA in constitutionibus diuersis, quas dabo ex codice MSCTO. Confirmatio Max. I. an. 1498. his uerbis fere est concepta: Uber den alten Gebrauch / Statt-Recht / und Herkommen zu Halle / nemlich daß ein Ehegatt das andere an allen verlassenen Haab und Gut / Mannlehen allein ausgenommen / erbet / und des verstorbenen Vater / Mutter / Bruder / Geschwistrig / Befreunde ausgeschlossen werden. Quae enim post mutata sunt, ut in bonis mariti superstes uxor habeat eousque usumfructum den Beysitz quo usque non iuerit ad secunda uota teneaturq; ideo tum ad diuisionem, illa huc quidem non adeo pertinent. Festinamus ad iura ueteris THVRINGIAE. In illis *Arnstadiense* statutum in hoc argumento laudat *Modest.* PISTORIS *part. 4. quaest. 164. pr. p. 417.* Idem olim in uetustioribus Thuringiae ciuitatibus *Erfurthi, Mulhusae, Northusae* aliisque in usu fuisse, docent me horum locorum inedita chronica & eius generis alia monumenta. Idem CARPZOVIVS de Salza, & Sangerhusa testatur *part. 3. constit. 12. def. 6. n. 5.* SAXONES, ad quos nunc deuenio, quamuis iura successoria paulo immutauerint, olim tamen pariter inter coniuges bonorum habuisse communionem, illud quidem cum ex uetustiorum temporum monumentis constat, tum ex reliquiis, quae in uariis locis supersunt etiam-

3) Thuringiorum.

4) Saxonum.

nunc. Ipſe ſpeculator Saxo *lib. 2. art. 31.* his utitur uerbis: Mann und Weib haben nicht gezweyet Gut zu ihrem Leibe. Cetera forte addita ſunt ab interprete patrii iuris inuido aut ignaro. Vicinorum ANHALDINORVM mores antiquos refert quidem, ſed tamen & corrigit die Anhaldſch-Landes-Ordn. *tit. 45.* Cuius uerba ſunt: Wir befinden aus täglichen Klagen/ daß in unſern Landen viel wiederwärtige Gewohnheiten enthalten/ wie die Erbſchafften pflegen genommen zu werden. Sonderlich wenn ſich Todes-Fälle zwiſchen Mann und Weib zutragen/ daß die Frauen ſo überbleibet/ wie viel Kinder auch verhanden ſeyn mögen/ oder wie ſonſten ihre Habe ehe dem beſchaffen geweſen/ an etlichen Orten die Güter alle/an etlichen die helffte nehmen. Idem in BRVNSVICENSI quondam principatu & LVNEBVRGI ſigillatim moris fuiſſe, teſtis eſt *Hardewig a* DASSEL *ad conſuetud. Luneburg. artic. 1. p. 149.* Wie die Kinder weder Vater noch Mutter zur Theilung zwingen können/ ſo lang ſie im Wittumſtand verharren. Idem uerum eſt de urbe BREMENSI, ut ex uetuſtiſſimo & Carolo IV. probe coaeuo codice mihi clarum eſt, quem MSCTVM adſeruo in litteraria ſupellectili, quamuis etiam teſtis hic ſit *Modeſtinus* PISTORIS *uol. 2. conſ. 2. in pr.* De HAMBVRGO loquitur *lib. 3. c. 3. art. 3. 4.* & uetuſtiſſimus interpres, qui lingua ueteri utitur Saxonica, quem habeo pariter *mſctum.* Statuto LVBECENSI inſigne hic lumen, ut Germaniae propemodum uniuerſae, attulit MEVIVS *part. 2. tit. 2. artic. 2. p. 349.* De patria tua, candidate nobiliſſime eo minus eſt dubitandum, quo retinentior illa fuit in conſeruandis priſtinis inſtitutis & quo plures hic teſtes a te ipſo conducti & laudati ſunt. Sigillatim de *Mindenſi, Oſnabrugenſi, Heruordienſi, Hamenſi, Suſatenſi, Monaſterienſi, Fuldenſi, Paderbornenſi* aliiſque ciuitatibus mihi conſtat ex uariis monumentorum reliquiis.

*) VVeſtphalorum.

Qua-

Quarum enarratio fieri nunc haud poteſt, quoniam tu abitum urges & finem expectas opuſculi. Suppleat interim noſtrum officium *Iacob. Andr.* CRVSIVS ad *Stat. Mindenſ. artic. 16. 17. deciſ. 2. 4.* Neque SLAVICA in Germaniae iura aliena fuerunt a bonorum inter coniuges communione, quod facile eſt ad commonſtrandum. Rexit inter Venedos dux transalbinus & iura *Brandeburgica.* Haec autem uoluiſſe, ut, ni aliter pactis prouiſum ſit, coniuges bonorum colerent communionem, id quidem conſtitutionibus Marchicis uſuque probant *Andr.* KOHLIVS in libello *coniug. ſucceſſionib. p. 156. ſeqq.* quamuis maiora huic uiro lumina fuerint, ex Latii legibus, quam ex indole patriae inſtitutorum. Idem *Scheplizius, Pruckmannus, Millerus* aliique, ſi lubet, facile euoluendi. De moribus ROSTOCHII idem tradunt COTHMANNVS *uol. 1. reſponſ. 5. Ioan.* GOEDDAEVS *uol. 1. Marpurg. conſil. 26. n. 90.* & *Michael* GRASSVS *in recept. ſent. §. mortis cauſa q. 11. n. 4.* De BELGICARVM prouinciarum hic iuribus ex inſtituto Petr. PECKIVS, Simon uan LEEWEN, uan SOMERN, a WESEL, Ant. MATTHAEI & centum alii. Vnde clarae eſſe poſſunt eius communionis inter coniuges reliquiae. Taceo regna Germaniae uicina, de quibus pariter conquirerem auctores, niſi illa alium locum exigerent. Ceterum uel ex his, quae dixi, omnino intelligi cum cauſae poſſunt, tum ueritas ipſa, in Germania coniuges bonorum coluiſſe communionem. Conſenſio enim omnium prouinciarum pro uoce haberi debet ipſius imperii Germanici: licet mores aliquae in hoc iure migrauerint. Id quod factum eſſe ſcio uel ex legum Romanarum nimio cultu uel ex ignoratis Germaniae & Latii coniugum liberorumque differentiis

6) Venedorum.

7] Belgarum.

(mm) Supra p. 57. uidimus, quod, demortuo coniuge alterutro, ſublataque bonorum communione, dominium eorum omne ueniat ad ſuperſtitem, nulla portione

Num, coniuge demortuo, bona omnia ſint ſuperſtitis,

 ne

nulla libero-
rum?

ne hactenus adſignanda liberis. Quodſi uel uiduus uel uidua ad *ſecunda uota* iuerint, tum demum prouide apud Germanos eſt conſtitutum, ut liberi ſegregentur de familia parentis,non omni facultate nudi & pauperes, uerum certa parte inſtructi bonorum. Liberi itaque, ſegreges facti ſemel, porro non habent, quod ex lege urgeant ſpem aut iura *nouae hereditatis*, ſiquidem deceſſerit parens, qui ſemel illis proſpexit opibus in familiae *ſeparatione*. Eſt enim adſignata portio illis inſtar *legitimae* parentis adſignantis, non alterius, qui morte fuerat praeuentus. Adeoque uinculum conſecutionis eſt firmiſſimum, liberos ſegreges (die einmahl abgetheilte / abgefundene und abgeſonderte Kinder) porro nihil habere, quod uel a parente, poſt nouas nuptias, uel etiam a liberis inde pronatis expetant aut expectent, a quibus illi omnino ſeiuncti ſunt factique *diſſortes*. Contra ultimi matrimonii liberos ſolos & parentibus ſuis & ſibi inuicem ſuccedere, excluſis aut non attentis prioris thori filiis aut filiabus, *ſegregibus*, *ſeparatis* & *diſſortibus*. Quod facile mihi quidem uidetur tam ad probandum, quam ad reſpondendum oppoſita argumenta. *Principio* 1) enim ſuperſtes coniux, exempli loco, *uxor*, nam idem de marito iudicium, ex quo maritum amiſit, necquicquam diuidere cogitur bona cum liberis aut herciſcere familiam p.58.quod olim apud Romanos factum,ubi uxor tantum habuit filialem portionem unumque numerum abſoluit inter heredes ſuos. Contra, mortuo marito uxor ſuperſtes retinet ſub ſua poteſtate & familiam uniuerſam & familiaria bona, usque dum iuerit ad ſecunda uota. Ex innumeris Alemanniae ſtatutis, laudabimus unum. Ita enim CODEX meus BREMENSIS MSCT. *tit. 5. §. 2.* Wor two Lüde thoſamen koment Mann und Frauen, in echtſchup und Kinder, winnent / ſo welcke

Affirmatur.
Quoniam 1)
uxor cogi nequit ad diuidendum cum liberis.

öhre

öhre eher steruet/ de beeruet den andern. (Demortui itaque coniugis bona superstitis sunt, non liberorum) Steruet de Mann allererst und holt sick de Frauwe wol und ehrlichen nach öhres Mannes dode: de Frauwe schall mit öhren Kindern freylicken sitten an Erue und in allen Güdern. Ita scilicet, quam diu nullum periculum ab uxoris prodigalitate, tam diu nequeunt liberi urgere uxorem ad illis adsignandam bonorum portionem p.58. Quod haud dubie fieri posset, si bonorum altera pars, iure mariti seu patris sui, liberis obuenisset. Deinde cum superius & alibi iam sit dictum probatumque, quod matri non minus sit in liberos potestas, quam patri. Itaque in bonorum iudiciis eodem utrique digni esse uidentur. Et tantum abest, fieri non posse, ut liberi acquirant matri, ut bona eorum sint etiam matris: quam testatissimum est ex p. 41. quod haec commoda ante fuerint patris, quam Romae nomina audirentur peculiorum. *Porro* non uideri debet, quasi *matriae potestatis* otiosa tantum sint uerba apud Germanos. Nam pariter & matri incumbit, ut alat liberos, ut impensas faciat ad honestas artes ac disciplinas, ut dotet & quidem, ut olim, TACITO auctore *cap.* 17. mores fuerant, tam filios suos, quam filias. Daß die Mutter sich angelegen seyn lasse/ ihre Kinder zu unterhalten/ solche zu erziehen/ zu Erlernung etwas redliches anzuhalten/ selbige/ wenn sie zu ehren schreiten/ auszustatten und zu versorgen. Non igitur matri, quae, inaudita certe apud Romanos, onera habet, inuidenda sunt commoda solitarii dominii. Quod cum ita sit, iure meritoque ex eo tempore, ex quo mater *secundis uotis* se obstringit liberosque segregat a se, adsignata cuique bonorum parte, horum intuitu, dicitur mori & uinculum extingui familiae, quo eousque constricti

2) liberi sub matris non minus sunt potestate.

3) matris onera alendi & dotandi, igitur etiam commoda pleni dominii instar patris,

4) iterum nubendo mori dicuntur coniuges.

5) uiduae cum ſecundo marito bonorum iterum communio.

uixerunt, ita COTHMANNVS *uol. 3. conſ. 47. n 79.* Praeterea cum in locis, ubi bonorum inter coniuges eſt communio, nulla lege uidua prohibeatur, ne & illa his moribus ineat ſecundas nuptias atque alterum maritum omnium bonorum ſuorum faciat participem: haud dubie ita cauſae intelliguntur diuiſionis bonorum factae & ſegregationis liberorum ex priori thoro ex cauſisque illis uinculum conſecutionis hoc quidem, ſegregatis liberis poſtea in bonis maternis ſiue cum matre ipſa agere uelint ſiue cum ſecundi matrimonii liberis, diſſortibus ſcilicet & unilateralibus fratribus ſuis aut ſororibus, nil quicquam iuris porro ſupereſſe. Taceo alia, quae ipſe in exhibita mihi diſſertatione congeſſiſti. Iam binis uerbis audiemus contra ſentientes, quorum argumenta breuiter etiamnunc reſpondebimus. Principio aiunt, deeſſe ex noſtra doctrina liberis ſuam legitimam uel patris intuitu uel matris. Quod ſi enim adſignatam in ſegregatione portionem mater ponat loco legitimae, clarum eſſe eandem haberi non poſſe pro paterna. *Repono.* Neque ueteris Latii iure *duplicem* liberis fuiſſe legitimam, uerum ſuffeciſſe *patris* ſolius: quia bona matris lex non liberis adſignauit, ſed eius conſanguineis, quod dictum p. 47. Igitur idem tolerandum in Germanorum inſtitutis. Deinde in ſenſu iuris naturalis legitima portio haec eſt, quae ſufficit liberis ad cultum & uictum. Atque hoc ſenſu, quem Germani uſu etiam adprobant alibi, ut oſtendi in *Trebelliana exule cap. 4. ſegm. 2. §. 2. 3. 4.* ſatis eſt, ſi liberi habeant legitimam id eſt alimenta a parente tantum alterutro. Taceo, quod legitimae, in liberis eductis & emancipatis praeſertim tantus fauor non ſit, quoniam liberi apud Germanos raro aut nunquam parentibus proſunt ad quaeſtum rei familiaris, ut dixi p. 55. quorſum tamen in ſanctionibus

Diſſolutio contrariorum.

Quia 1) deſit ita uel patris legitima uel matris.

legiti-

legitimae digitum intendit Roma propltereaque nulla olim inofficioſi aut deficientis legitimae querela emancipatorum. Vt adeo parens Germanus ſuo erga liberos officio ſatisfeciſſe uideatur, ſi educauerit eos formaueritque, ut habiles ipſi eſſent ad quaerendum uictum & cultum poſſentque ita emancipari. Poſt adferre ſolent exempla, quibus fieri aliter non poſſit, quam ut liberi in demortui parentis facultatibus maximopere laederentur bonaque aduerſus naturae decretum deferrentur ad extraneos. Finge enim *patrem* habuiſſe 10000. in bonis: *matrem* uero pauperem fuiſſe & bonis nudam. Mortuo patre nihilominus matrem accepiſſe 5000. & decem ſuperſtites liberos totidem, id eſt, ſingulos 500. imperiales aut, quod idem eſt uigeſimam paternorum bonorum partem. Si itaque matri *binubae* dimidiam ſuam liceret totam uel nouo marito uel liberis ſecundarum nuptiarum deferre: plus accipere de bonis paternis extraneos heredes, quam ſuos. *Repono.* Ex quo bonorum inter coniuges Germanis placuit communio, quod fere CAESAR *lib. 6. cap. 19.* dicit etiam de Gallis: fruſtra diſputatur, num aliquid inde potuerit euenire, quod minus eſſet conſultum. Certe Germani ſingularem habuerunt rationem fidei coniugalis uulgique ſermone dixerunt, ubi corporum & animorum communio, quidni etiam ibidem communio bonorum, Mann und Weib ein Leib: Wem ich meinen Leib gönne/ dem gebe ich auch mein Gut. Imo ſatis eſſe poterat liberis, ſi quidem illis de uictu cultuque utrique parentes fuerunt obligati. Taceo, unius exempli fortunas, compenſandas eſſe cum fortunis aliorum. Quid enim? Si matri ingentes fuerint opes, pater contra bonis nudus & pauper. Nihilominus certe matrem binubam carere oportuit altera bonorum ſuorum parte, liberis primi matrimonii per legem

z) *laedi poſſent ita liberi maximopere.*

hanc

hanc adſignata. Plura eſſent, quae dici poſſent, ſed, breuitatis gratia, ne adpendicis excedam menſuras, filum hic abrumpo.

Peroratio. Habes itaque mea ex differentiarum doctrinis lumina, quibus tua uolui colluſtrare. Facile enim intelliges, ex *communione* bonorum uenire *ſucceſſiones* coniugum ſolitarias; ex his ante ſecundum matrimonium liberorum *ſegregationes*; hinc fieri deinde, quod ex diuerſis matrimoniis exheredes ſint fratres ſororesque diſſortes. Id, quod erat commonſtrandum. Ego autem, candidate nobiliſſime, non poſſum te ſine teſtimonio dimittere integrae fidei, morum probitatis ſtudiique collocati in addiſcenda iurisprudentia. Eſt tibi prae aliis quamplurimis ingens felicitas, quod patrem habeas, uirum doctiſſimum & munerum amplitudine nobiliſſimum, quo duce ea, quae in academiis didiciſti, nunc ipſo uſu potes cognoſcere & in forenſibus negotiis experiri. Det DEVS, ut uir in Weſtualiae foris celeberrimus meritiſſimusque rebus humanis diu ſuperſit, praeſitque iudicio curiali, quod CANCELLARIAM dicunt, cuius praeſidem agit & directorem grauiſſimum. Ita enim fiet, ut tuae quoque fortunae magis magisque creſcant adaugeanturque. Faxit NVMEN, ut patriae tuae olim patris referas exemplum atque imaginem ſisque & nominis heres & inſignium meritorum. Vale.

Tuis commodis
addictisſimus
I. P. Ludewig / ICT.

Halae Venedor.
Kalendis Octobris cIↃIↃCCXIVI

F I N I S.